Reçu le 17-1-52.
INDOCHINE FRANÇAISE DÉPÔT LÉGAL

ព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា

មន្ទីរស្ដីការក្រសួងសិក្សាធិការ

"Cossánéaveddey"

ទស្សនាវដ្ដី

សម្រាប់

គ្រូបង្រៀន

ឆ្នាំទី ៣ លេខ ៣

ខែវិច្ឆិកា ព.ស. ២៤៩៥

ឆ្នាំសិក្សា ១៩៥១ - ១៩៥២.

ព្រះរាជអាណាចក្រកម្ពុជា

មន្ទីរស្ដីការ ក្រសួងសិក្សាធិការ

ទស្សនាវដ្ដី សម្រាប់ គ្រូបង្រៀន

បញ្ជីរឿង

	ទំព័រ
វិធីបង្រៀនអក្សរថែបថ្មីនៅកុមារដ្ឋាន (សេចក្ដីណែនាំ)	៣
ឧត្ដមដ្ឋាន - មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២ ភាសា	១១
មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១ អាទិកដ្ឋាន ភាសា	១៩
កុមារដ្ឋាន - បរិវច្ចណដ្ឋាន ភាសា	៣០
អាទិកដ្ឋាន - មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១ នព្វន្ត រង្វាស់រង្វាល់-ធរណីមាណសាស្ត្រ	៤១
កុមារដ្ឋាន បរិវច្ចណដ្ឋាន - នព្វន្ត - រង្វាស់រង្វាល់	៥០
មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២ - ឧត្ដមដ្ឋាន - វិទ្យាសាស្ត្រ - វិធីបង្ការរោគ	៦៧
អាទិកដ្ឋាន - មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១ - វត្ថុស្ថាធ្យាយន៍ - វិធីបង្ការរោគ.	៧១
បរិវុច្ចណដ្ឋាន - កុមារដ្ឋាន - វត្ថុស្ថាធ្យាយន៍ វិធីបង្ការរោគ	៨៤
លោកនីតិ សំរាប់គ្រប់ថ្នាក់	៩០
មេសូត្រតែមាត់	៩៣

វិធីបង្រៀនអក្សរបែបថ្មីនៅកុមារដ្ឋាន

មេរៀន ទី ៤៥

អង អង់ អាង អាំង

ក្ទង ក្មេង ខ្ចង ខ្លាំង គ្រឿង ឃ្នាង ឃ្លង ច្បាំង ឆ្នាំង ជ្រុង ឈ្នាង ត្បូង ត្រែង ថ្នង ថ្លាង ទ្រូង ធ្យូង ប្ដឹង ប្រេង ផ្អៀង ផ្សែង ភ្លើង ម្ដង ល្បែង លង់ ស្នែង ស្អាង ៗ បង្កង់ បង្គង់ បង្កៀង ៗ

ចីគង់ជិះកង់ទៅលេងកំពង់ឃ្លាំង ៗ គេលីថ្នងទៅជងត្រីក្ទងបឹង ៗ នាងគេងផ្អៀងផ្អងនៅខាងត្បូងបង្កៀង ៗ មីងថោងទឹងនឹងបង ៗ ពូបេងប្រឡងធ្វើថ្នងគុង ៗ គេក្រែងភ្លើងផ្សែង ៗបង្ខំបង់ពីសាទំប៉ាំង ៗ

មេរៀន ទី ៤៦

អញ អញ់ អាញ អាញ់

ក្រាញ ក្រាញ់ ខ្មាញ់ ខ្លាញ់ ប្រាញ ឆ្ងាញ់ ជ្រួញ ឈ្មួញ ត្បាញ ត្អូញ ធ្មេញ ចញ ផ្លាញ់ ព្រួញ ភ្ញើញ ម្រេញ ម្យាញ់

ស្ពោញ ក្រញ៉ាញ់ ប្រចូញ ប្រដេញ សំណាញ់ ស្រឡាញ់ អង្គុញ អង្កាញ់ អញ្ចាញ ។

គេទិញខ្លាញ់ត្រីពីក្រុងភ្នំពេញ ។ សំឡាញ់ចីជនម្ចួញថាឈើឆ្ពេញ ។ សំពៅនេះចេញទៅព្រែក(រ)វិញ ។ ខ្ញុំឃើញត្រីធ្ចួញប្រដេញគ្នា ។ ពួកក្រាញ់ទៅបង់សំណាញ់ ។ ឈ្ពួញនេះដួញចំណេញក្នុងឆ្នាំម្សាញ់ ។ ចីម៉ាញបញ្ចេញខោឡាញ់ថ្មី ។

មេរៀន ទី ៤៧

អន អន់ អណ អាន អាន់

ក្បាន ក្តាន់ ខ្នន ខ្ទិន គ្ពាន គ្រុន ប្រើន ព្រាន ផ្ទិន ឈ្នាន់ ថ្កាន់ ថ្វែន ទ្រាន់ ប្រាណ ប៉ុន ផ្ទួន ព្រួន ក្អែន ក្អើន ល្អឿន ល្អន់ ស្គន់ស្ពាន ស្ពាន់ ស្ពៀន ស្ទន់ ស្ទាន ត្រកោណ បង្ហាន់ សណ្តាន់ ។

បងទៅកែសានទៅបាញ់ក្តាន់បានបួន ។ ទាហានសន្ទុនបាញ់ពិះប៉ឺលិន ។ ចោ(រ)ចូន់តាមាន់នៅស្គន់ ។ យើងលាងខ្លួនប្រាណឲ្យសាប៊ូ ។ ថៃយ៉ាន់បានសែនព្រែនពីខែមុន ។ ដើរផ្លូវពិនបង់ក្បូននៅខាងលើស្ពានថ្ម ។ គេស្ពានជាបង្ហន់មិនទាន់ឆ្អិន ។

មេរៀនទី ៤៨

អម អិម អាម អាិម

ក្តាម ក្រៀម ក្រោម ក្អម ខ្ទម ខ្ទឹម ខ្ពើម ខ្លឹម ច្បាម ប្រម ឆ្អើម ត្រឹម ថ្គាម ថ្លើម ទ្រោម ឆ្នឹម ប្លម ផ្ដើម ផ្អម ផ្អែម ព្រម ក្លាម ម្រាម ម្អម ល្មម ស្គម ស្នាម ព្រោម ចម្លង បង្អែម ។

តាសោមសង់ខ្ទមនៅក្រោមដើមអង្កាញ់ ។ បង្អែមបែតែមផ្អម ។ អាកេមចម្លងមេរៀនរាក្លាម ។ ស្មៀនសែមមិនចេះនៅស្ងៀម ។ នាងពេនថ្នមប្អូនទៅ ។ ដើរពានស្ពាននេះដុះស្និម ។ ព្រោមនេះល្មមនឹងដើរកាឡម ។

មេរៀនទី ៤៩

អក អក់ អង អយ អគ

អ្នក ក្អោក ក្អៀក ក្អែក ខ្វាក់ ខ្វែក ច្បូក ឆ្នុក ជ្រូក ឈ្លក់ ត្បូក ថុក ឆ្កាក ប្រាក់ ប្លោក ផ្គាក់ ផ្អក ព្រែក ក្នែក ម្នាក់ លើក ល្អក់ ស្អក ស្កុក ស្បែក ស្លៀក មុខ មេឃ គោគ បង្ហក់ អន្លក់ ។

តាម៉ុកយកបង្កួកទៅចាក់ត្រីឆ្ដោ ។ ស្អែកជីដុកក្អាកពីព្រឹកទៅព្រែកកក់ ។ ក្មេងណាស្មោកគ្រោកច្រើនមានរោគ ។ បែស្អុកក្អកនំគ្រក់ ។ ក្អែកចុះទៅផឹកទឹកថ្លុក ។ អ្នកនេះស្មៀកពាក់ប៉ុកពីគេ ។ អ្នកស្រុកលង្អែកវែកឃ្មោកទៅលក់ ។ ខ្ញុំស្រក់ទឹកភ្នែកស្រោក ។

មេរៀនទី៤០

អត អត់ អិត អឹត អុត អូត

ក្ដាត ក្អាត់ ខ្វាត់ ខ្វិត ឃ្វាត ប្រិត់ ប្រួត ឆ្មោត ផ្អែត ឈ្មោត ត្មោត ត្មាត ទ្រុត ប្រិត ប៉ាត ផ្អិត ផ្សិត ព្រោត ក្ងាត់ ល្បាត ល្អុត ស្ទួត ស្មៀត ស្អាត ដីឥដ្ឋ ស្បថ សមុទ្រ គ្រុឌ អណ្ដាត បង្កាត់ ។

ត្មាតនេះស៊ីមិនចាន់ផ្អែត ។ គេដាំដើមត្នោតជិតមាត់សមុទ្រ ។ ត្រីស្លាតមានជាតិជាងត្រីឈ្វាត ។ ជីម៉េតឆ្កៀតបង្រៀនកូនធ្វើបំណាច ។ ពូឈុំស្បថលែងទិញត្នោតទៀត ។ នាងគាតហែកសំពត់បីហត្ថខាត ។ គេដើ(រ) កាត់ព្រៃស្ងាត់ ។

មេរៀនទី ៥១

អច អច់ អាច អាច់ អជ អាជ

ក្ដួច ក្បាច់ ក្រូច ខួច ខ្មោច ខ្លាច គ្រេច ឃ្លៀច
ឃ្លិច ប្រាច់ ឈ្លោច ត្រាច ថ្ពេច ធ្មេច ប្រាជ្ញ ព្រួច ភ្លេច
ម្ដេច ម្រេច ល្ងាច លួច ស្ដេច ស្នាច ស្រួច ស្អូច ពូជ
សង្កើច សន្ទួច បង្អួច ។

គេបាចទឹកចេញពីស្រែដោយស្នាច ។ ចែទូចក្មួចស្រោចស្ទឹក-ត្រែ ។ ល្ងាចនេះបងខំទៅបេះក្រូចឃ្លិច ។ ដីឡាចឈ្លោចសង្កើច ។ អា-មាច់មិនអាចនៅទីនេះព្រោះវាខ្លាចឃ្មុំទិច ។ ប្អូន(រ)អ្នកកុំលួចសន្ទួចគេ ។ ——
ហេតុម្ដេចបានជានាងក្ដិចប្អូន? ។

មេរៀនទី ៥២

អប អប់ អិប អិប់ អព អភ

ក្ដិប ក្អែប ខ្ទប់ ខ្សឹប គ្រប់ ឃ្លុប ឃ្នាប ច្បាប់ ច្រឹប
ឆ្អាប ជ្រាប ឈ្លប់ ត្រប់ ថ្កៀប ទ្រាប ឆ្នាប់ ភ្ជាប់ ថ្ងាប់

ផ្គាប់ ផ្អាប់ ព្រាប ម្ហូប ល្បប ស្លាប ស្ងប់ ស្រោប ស្លាប

សន្ដាប់ បង្កាប់ បញ្ចប់

ប្រអប់ស៊ីវិឡាតនេះគ្មានគ្រប ។ អ្នកធ្លាប់ចាប់យកអង្ក(រ)ចីក្ដាប់ ។ ទាហានឈរ(រ)ត្រៀបត្រាក្នុងមួប ។ ពួព្រាបលេបថ្នាំគ្រុនពីគ្រាប់ ។ គេរៀបប្រាប់ខ្ញុំថាតាក្លែបស្លាប់ ។ អ្នកចំការ(រ)ខ្ចប់ម្ហូបទៅបរិភោគ ។ យើងធ្លាប់ខ្លាចច្បាប់ទំលាប់ ។

មេរៀន ទី ៩៣

អយ អាយ អិយ អាិយ

ក្លាយ ខ្ចាយ ខ្ឈាយ ខ្ងាយ ខ្សោយ ឆ្លាយ ឆ្លើយ ធ្លាយ ជ្រាយ ជ្រោយ ល្ងើយ ណ្ហើយ ត្រួយ ថ្វាយ ទ្រាយ ធ្លាយ ប្រាយ ផ្កាយ ផ្សាយ ព្រួយ ភ្ងាយ ល្បោយ ល្វើយ ស្កួយ ស្ងាយ ស្ពាយ ស្រួយ ស្អុយ បន្ទាយ សម្ពាយ ។

យាយប្រក់ស្រាយសំពាយ ។ ផ្ទះមេគយនៅក្រោយបន្ទាយ ។ ខ្មួយវាពួននៅក្រោមខ្នើយ ។ ចីគួយព្រួយព្រោះក្មួយឈើ ។ ខ្ញុំស្ដាយដោយពុំបានទៅស្ងាយរៀនជាមួយនឹងម្ដាយខ្ញុំ ។ យើងបានឃើញផ្កាយដុះកន្ទុយជាយូ(រ)ហើយ ។

មេរៀនទី ៤៨

អរ អារ អិរ អឹរ

កែរ ខៀរ ខ្ញារ ខ្ញែរ ខ្សៀរ ចែរ ច្រារ ជ្រារ ដារ ត្រារ ត្រូរ ថ្កូរ ធារ ប្រារ ផារ ផ្ទូរ ផ្អារ ព្រារ ភៀរ ភ្ជារ លារ ស្កូរ ស្នូរ ស្រៀរ ប្រដៀរ សារ ក្ដាន សារមារ៉ ខ្សៀរការ ដំទារ រនារ ។

តាព្រាបដកដារសផ្ទារ ។ នៅស្រុកលារគេដាំដើមសារមារ៉ជា-ច្រើន ។ យាយកែវពាក់ការតាំងពីក្មេង ។ គេផ្ទុកបារស្រូវក្នុងទូកថ្ងៃ ។ ពូខៀរដើ(រ)តាមផ្លូវរទេះទៅភូមិស្រយូរ ។ ចីពារពាក់ការមិនដាក់ខ្សែរ ។ ផំទារកុំភ្ញាក់មុនមានរនារ ។

មេរៀនទី ៤៩

អល អល់ អាល អាល់

ក្បិល ក្រាល ខែល ខ្ទិល ខ្ញាល់ ខ្ញុល ខ្យល ឃ្លាល ច្រាល ឆ្កៀល ឆ្មាល់ ឆ្នូល ឆ្ញែល ជ្រុល ឈ្មោល ត្បាល់ គ្រៀល ថ្នាល ទ្រាល ផ្ដុល ផ្អើល ព្រាល ភ្ឆល់ ភ្ញល់ ម្ចុល ស្គាល់ ស្នូល ស្រាល កន្តុល សម្រួល ។

យើងត្រូវដុសក្អែលរាល់ថ្ងៃពីក្បាលរហូតដល់ចុងជើង ។ លោកគ្រូខ្ញាល់ព្រោះអាប៉ុលពខ្ជិល ។ យាយកែវស៊ីត្រាវទាល់តែស្កល់ ។ អ្នកស្រែមិនដែលស្គាល់ត្រីព្រួល ។ តាក្រៀលស៊ីឈ្នួលឃ្វាលពពែ ។ ពូព្រិលបញ្ចូលគោឈ្មោលក្នុងក្រោល ។ ផ្តិលនេះស្រោលស្តើក ។

មេរៀនទី ៩៦

អស អស់ អិស អ៊ិស់

ក្រាស កូស់ ខូស់ ឆ្កូស់ ខ្មាស ខ្មូស គ្រៀស ច្បាស់ ច្រាស ឆ្មាស ធ្មាស់ ជ្រើស ឈ្មោស ឈ្មូស ត្រួស ថ្វាស ថ្វស់ ទ្រើស ធ្មូស ប្រាស ផ្តាស់ ព្រួស ភ្វាស់ ម្ហូស ល្បាស ល្មើស ស្រាស់ ក្រដាស អំបោស រនាស់ ។

សិស្សនេះសរសេរលើក្រដាសក្រាស់ ។ យាយឡាចកោសដូងដោយខ្មាស ។ មនុស្សចាស់មិននិយាយផ្តេសផ្តាសទេ ។ នាងសយ-ឆ្លើយច្បាស់ណាស់ ។ គេប្រស់ត្រីរ៉ស់នៅក្នុងស្រះ ។ ម្តាយខ្ញុំជ្រើស-រើសយកតែម្ទេសស្រស់ ។ ឈ្លូសស៊ីល្ហាស់ឈើក្បែរ(រ)ព្រៃធំ ។

មេរៀនទី ៤៧

ឥដង់ ឥន ឥត ឥណ្ឌូចិន ឥន្ទធនូ ឥសី ឥឡូវ ឦសាន ឧប ឧន ឧយ ឧកញ៉ា ឧដុង្គ ឧត្តរ ឧបមា ឧបាសក ឧបាយ ឧស្សាហ៍ ឪ ឪទិន ឪពុក ឪម៉ាល់ ឪឡ្យ ឧឡឹក ឫកពា ឫស្សី ឬទេ ឭ រំពុក រំពុក ឮ ឯ ឯក ឯង ឯកឧត្តម តាំងឱ ឱកាស ។

ពូចិននិយាយឥដង់ឲ្យយប់ឥម ។ លោកតាឧនឥតមានឱកាសទៅឧដុង្គ-សោះ ។ ឧកញ៉ាឪឧយទៅទិញថ្នាំឥសីផ្សេងស្រប ។ ឪម៉ាល់ទិចក្បាលជីឯក ។ នៅប្រទេសឥណ្ឌូចិនគេដាំឪឡឹកគ្រប់ជម្រន់ ។ ឧបាសកសែមទៅជីកទំពាំងឫស្សី ។ ឯងរំពុកឪពុកឬទេ ។

ឧត្តមជ្ញាន

សតិសម្បជញ្ញៈ

កាលណោះ ពានរមួយ ហៅមហាកបិន្ទ គបដោយកម្លាំងក្លាហាន អាស្រ័យនៅព្រៃត្រើយស្ទឹងធំមួយ ។ ស្ទឹងនោះមានកោះគបដោយផ្លែ

ឈើបរិបូណ៌ ពានរតែងផ្លោះអំពីត្រើយទៅកោះតាមថ្មមួយនៅជាប់ទ្រោះ ត្រើយនឹងកោះ ដើម្បីនឹងស្វែងផលាផលរាល់ៗថ្ងៃ ។

ថ្ងៃ ១ ក្រពើមានបំណងនឹងចាប់ស្វាស៊ី ។ កុម្ភាក៏ហែលលើលាត្រង់ទៅទីដុំថ្មដែលពានរតែងលោតផ្លោះតាមថ្មនោះ ដល់ហើយក្រពើឡើងក្រាបលើថ្ម ដើម្បីឲ្យពានរលោតទៅលើខ្លួននឹងចាប់ស៊ី ។ ឯមហាកបិន្ទលុះបរិភោគផលាផលស្កប់ស្កល់ហើយក៏វិលទៅត្រើយនាយវិញ ។ មកដល់ច្នេរស្ទឹងនឹងលោតទៅជាន់ដុំថ្មដូចសព្វដង ពានរបែរទៅឃើញថ្មនោះខ្ពស់ ក៏កើតក្តីសង្ស័យគិតថា ថ្មនេះហេតុអ្វីក៏ខ្ពស់ដូច្នេះ ទំនងជាមានសត្វកំណាចក្រាបលើថ្មនេះ ដើម្បីនឹងយាយីជីវិតអាត្មាអញជាប្រាកដ ។ ពានរក៏ពោលពាក្យហៅទៅថា ហៃដុំថ្មដ៏ប្រសើរអើយ ខ្លួនទៅឯងនេះសព្វកាលរៀងមកពុំដែលខ្ពស់ទេ ក៏ថ្ងៃនេះហេតុអ្វីថ្មឯងលូតខ្ពស់លើសកាលមុនៗហ្ន៎ ។ ពានរពោលមិនតែម្តង ពោលហៅដល់បីដង ។ កុម្ភាគិតថាប្រហែលជាថ្មធ្លាប់និយាយប៉ុន្តែឯងក្រាបលើវា ៗ និយាយពុំបាន ដូច្នេះអញនឹងនិយាយជួសវា គិតហើយឆ្លើយតបថា: "ហៃមហាកបិន្ទ អញ្ជើញលោតជាន់លើយើងដូចកាលមុនៗនោះចុះ" មហាពានរឮក៏ថា

“ភោ ! នរណាពោលពាក្យតទឹងយើងនេះ ថ្មះយើងមិនបេះនិយាយទេ នេះគឺរូបនរណាពោលប្រាប់មកយើងនេះ” ក្រពើទាល់បញ្ញានឹងគេចខ្លួនមិនរួចទើបឆ្លើយប្រាប់តាមក្តីពិតថា: យើងនេះជាតួមហាកុម្ភា'នៅនាទីស្ទឹងនេះ ។ មហាកបិន្ទក៏ថា: “ ឱចៅកុម្ភាទេហ: ! អើកហេតុអ្វីចៅមកដេកក្រាបលើថ្មនេះ ។ នៃចៅពានរ យើងនេះមានសេចក្តីប្រាថ្នាចង់បានសាច់ថ្លើមបេះដូងនៃរបស់ចៅឯងនឹងនាំទៅឲ្យភរិយាយើងបរិភោគ ។ ឱបើចៅប្រាថ្នាជីវិតយើងដូច្នោះ ចូរចៅហាមាត់ធ្មេចភ្នែកឡើង យើងនឹងលោតទៅត្រង់ឥឡូវនេះ ។ ក្រពើក៏តាំងហាមាត់ឡើងបង្ក្រាងធំ ធ្មេចភ្នែកចាំងតីរប្រុងចាំត្របាក់ពានរ ។ ឯមហាពានរបានឱកាសហើយក៏លោតផ្លោះស្ទុះទៅលើទីតាបត្រង់ទៅជាន់លើក្បាលកុម្ភា ហើយផ្លោះទៅដល់ត្រើយនាយ ដោយកម្លាំងខ្លាំងលឿនដូចខ្យល់មួយរំពេច ក៏ទៅដល់ទីលំនៅនៃអាត្មា ។

ឯមហាកុម្ភាដឹងថាមហាកបិន្ទលោតផុតខ្លួនហើយ ខ្លួនចាប់ពុំទាន់ដូច្នោះ ក៏កើតក្តីទោមនស្សតូចចិត្ត ដោយចាញ់កលមហាកបិន្ទ ក៏ចុះពីខ្នងសិលាម្នាហែលទៅកាន់ទីរួងក្បាលកោះ ជាទីលំនៅនៃអាត្មាវិញហោង ។

ពាក្យពន្យល់ .–

សតិសម្បជញ្ញៈ .– សេចក្ដីដឹងមិនភ្លេចខ្លួន

ពានរ = ស្វា ។ ពានរា = ស្វាឈ្មោល , ពានរី = ស្វាញី ។ កបិ ស្វា (កបិ + ឥន្ទ = កបិន្ទ ប្រែថា ស្វាដ៏ជាធំ)។ កុម្ភា = ក្រពើឈ្មោល កុម្ភី = ក្រពើញី ។ ផលាផល = ផ្លែឈើទាំងឡាយ ។ យាយី = បៀតបៀន ។ អាត្មា អត្ត តនុ = ខ្លួន ។ ទោមនស្ស = តូចចិត្តចាញ់កល ចាញ់ប្រាជ្ញា ចាញ់បោក ។ សិលា = ថ្ម ។

ការបង្កើតឡើងដ៏ជាទំហំ

បណ្ដាការបង្កើតឡើងជាទំហំ គេរៀបជាលំដាប់ គឺត្រូវសែ រំសេវឬម្សៅសម្រាប់បាញ់កាំភ្លើង ក្រដាសធ្វើដោយកំណាត់សម្ពត់ ពុម្ពអក្សរ ។ តាមពិត ពុម្ពបោះអក្សរតែម្យ៉ាងនេះឯង ជាការបង្កើតឡើងអំពីជាតិអ្នកអឺរ៉ុបក្នុងរវាងសតវត្សរ៍ ១៥ ។ ការបង្កើតឡើងឯទៀតទាំងបីនោះ សឹងមកពីបូព៌ាប្រទេស ហើយសឹងជាការមានមកពីមុនយូរហើយ ។ ប៉ុន្តែក្នុងសតវត្សរ៍ ១៥ ដែលការបង្កើតឡើងជាទំហំទាំងឡាយនោះ ប្រើពាសពេញទាំងសកលអឺរ៉ុប ។

ចិនបានដឹង បានបេះរួចហើយ ថាទ្រនិចមេដែក កាលណាទៅឯកឯងគំរើកតាមចិត្តបាន មានគុណសម្បត្តិតែងតម្រង់ចុះទៅទិសឧត្តរដរាប ។ ជាតិអារ៉ាប់បានយកការនោះគឺត្រីវិស័យមកអំពីចិនហើយបានវិចិត្រសម្រួលឲ្យស្រួលទៀតនៅសករាជ ១៣០០ ដោយជាតិអ៊ីតាលីយាង ដែលធ្វើត្រីវិស័យជាដម្បងឡើងគឺទេរទ្រនិចថ្លឹងស្មើលើ - បង្គោលដាំជាប់ហើយគ្របដោយកញ្ចក់ ។ ត្រីវិស័យអាចឲ្យអ្នកសមុទ្របរដឹងទិសបានពល់វេលាហើយអាចឲ្យធ្វើបានដំណើរឆ្ងាយយូរលង់ ទីងរកឃើញការកំបាំងនៃមហាសាគរ ។

រំសេវម្សៅ វត្ថុផ្ទុះ កើតពីក្រាមពីស្ពាន់ធ័រនឹងធ្យូងលាយគ្នាជាការកើតឡើងអំពីចិនដែរ ។ វត្ថុនេះចូលទៅដល់អឺរ៉ុបដោយជាតិអារ៉ាប់ ។ តាំងពីសតវត្សរ៍ ១៤ មកជាតិអ៊ីតាលីយាង, បារាំងសែស អង់គ្លេសតាំងចាប់ប្រើកាំភ្លើងធំដែលមានសូរស័ព្ទខ្លាំងអាក្រក់ ក្នុងពង្សស្ដេចសាលទី ៧ ពួកសមណៈប៉ុយរ៉ូ បានដាក់កាំភ្លើងលើដើងគុលវិលបាន ដែលធ្វើយ៉ាងនេះសម្រាប់ជាគ្រឿងប្រើទៅគ្រប់ដម្បន់ ។ គេបានធ្វើកាំភ្លើងដៃកាំភ្លើងវែងជាដើមអាទិ៍នៃកាំភ្លើងអុជឈ្នួន ។ អាវុធភ្លើងក៏ផ្លាស់ប្ដូរលក្ខណៈតាមការចម្បាំង ប៉ុន្តែវិបបទ្រង់ទ្រាយតែបន្តិចៗមកតាំងពីសតវត្សរ៍ ១៤ ដល់មកសតវត្សរ៍ ៧ ។

នៅមជ្ឈិមសម័យ គឺសម័យក្នុងចន្លោះ សម័យបុរាណនឹងសម័យ ស៊ីវិល័យថ្មី គេប្រើតែសៀវភៅសរសេរដៃ គេចំឡង សរសេរ លើផ្ទាំងស្តើងអំពីស្បែក ដោយហេតុនោះផ្ទាំងសំរាប់សរសេរនោះថ្លៃ ណាស់ ហើយរកបានដោយកម្រ ។ ប៉ុន្តែយូរណាស់មកហើយ ចិនចេះធ្វើក្រដាសដោយចំនៀរព្រៃឬសំពត់កប្បាស ជតិអារ៉ាប់ប្រើ ក្រដាសធ្វើដោយកប្បាស ។

ពាក្យពន្យល់.-

ការបង្កើតត្រីវិសៃ = គ្រឿងប្រដាប់សំរាប់ប្រាប់ទិស គុណសម្បត្តិ ចំណេះវិជ្ជា, ទ្រព្យ អានុភាព ការកំបាំង= របស់លាក់បិទបាំង សមណ:= អ្នកបួស ។

ពាក្យចោទសួរ.-

ជាតិណាដែលបានរកឃើញការបង្កើតឡើងជាដម្បូង= ត្រីវិសៃ? រំសេវ? ក្រដាស? ពុម្ពអក្សរ?— កាលមុនបង្កើតត្រីវិសៃ អ្នកសមុទ្រ បរដឹងទិសដោយអ្វី? ការប្រើផ្កាយប្រចាំទិសឬផ្កាយមេរុ ជាប្រដាប់ប្រាប់ទិស មានទាស់ការអ្វីដែរ ឬដូចម្ដេច ?

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២

ត្រិះរិះសិនមុនសម្ដែងគំនិត

បណ្ឌិតសភាវិទ្យាសាស្ត្រ បានដាក់ចំណោទប្រឡងមួយឲ្យគេដូចមានតទៅ ៗ ចំណោទថា ផើងមួយទឹកពេញ ហើយបើអ្នកបង់អ្វីមួយ ឬថ្មមួយដុំទៅក្នុងផើងទឹកនោះ ទឹកក្នុងផើងពោរហៀរចេញពីផើង ប៉ុន្តែបើអ្នកយកត្រីមួយទំហំប៉ុនថ្មបង់ទៅក្នុងផើងដដែល ទឹកក្នុងផើងមិនពោរហៀរចេញឡើយ ចូរអ្នកអធិប្បាយហេតុនោះ ៗ សេចក្ដីអធិប្បាយឆ្លើយមកមានបរិបូរ ៗ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយបញ្ជូនមកសេចក្ដីអធិប្បាយហេតុទីដលបរិបូរណ៌ណាស់ដើម្បីស្រាយចំណោទប្លែកនោះ ខ្លះថាត្រីស្រូបទឹក ទើបទឹកមិនពោរហៀរចេញ ខ្លះថាត្រីជក់ទឹកមកខ្លួនវាបីដូចមេដែកដែលជក់ទាញយកកំទេចដែក ៗ ការរកចំណោទនេះអស់ឆ្នាំប្រាំតៗមកបណ្ដាអ្នកប្រាជ្ញទាំងនោះ គ្មានអ្នកណាមួយឆ្លើយត្រូវឡើយ រអ៊ុទក់នៅខានពុំបានទៅណា ៗ នៅក្នុងកម្មង់ពេលនោះ ព្រឹទ្ធាចារ្យម្នាក់ដែលតែងតែផ្ញើរមកកាលឆ្នាំ ការណ៍កើតថ្មីៗមានចិត្តគិតស្រាបចំណោទដោយសុភទ្ធ័យការណ៍ដែលត្រូវធ្វើដូចសព្វដង ៗ ព្រឹទ្ធាចារ្យ

យកផើងពីរប៉ុនគ្នាមកដាក់ទឹកពេញ ហើយយកថ្មមួយដុំទឹងត្រីមួយទំហំស្មើមកបង់ក្នុងផើងទឹក ។ លុះបង់ថ្មក្នុងផើងមួយទៅ ទឹកពោរហៀរពីផើងរួចបង់ត្រីទៅក្នុងផើងមួយទៀត ទឹកក៏ហៀរពីមាត់ផើងដូចគ្នាដែរ ។

បណ្ឌិតសភាបង់បង្ហាញឲ្យឃើញថា ទីងរកឃើញការពិត មានតែត្រិះរិះមុនឬសម្ដែងគំនិត ។

ពាក្យពន្យល់ .—

សភា = សាលា (សភាវិទ្យាសាស្ត្រ, រដ្ឋសភា, ធម្មសភា)

បរិបូរ = កិរិយាសព្ទ ឬ គុណនាម បរិបូរណ៍ = គ្រប់គ្រាន់ ។

សុភនិច្ឆ័យ = លំអានចិត្ត (bon sens) ។ ព្រឹទ្ធាចារ្យ = មនុស្សដែលគេរាប់អានដោយមានជរាវិជ្ជា ។ ការណ៍ = ហេតុ ។

ពាក្យចោទសួរ .— ក្នុងរឿងនេះអ្នកយល់ឃើញនូវអ្នកប្រាជ្ញទាំងនោះដូចម្ដេច ?

ចុះព្រឹទ្ធាចារ្យម្នាក់នោះធ្វើការដោយចិត្តដូចម្ដេច ក៏បានដោះរកចំណោទឃើញសុភនិច្ឆ័យ គឺធ្វើដោយពុំមានអំនួត ដោយលំអានចិត្ត) ។ ក្នុងរឿងនេះគេទូន្មានយើងដូចម្ដេច ?

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១

រៀនមើល - ពាក្យភាសា

ពាក្យទំនៀមថា

ត្រីរស់ក៏រួច ទន្សាយក៏រួច

មានរឿងមួយនិទានថា: កាលណោះមានបុរសម្នាក់ដាក់អន្ទាក់ ជាប់បានទន្សាយមួយ ទន្សាយនោះពុតធ្វើជាស្លាប់ ។ បុរសដឹងពុតទន្សាយក៏យកវាទៅក្រុងក្នុងអង្រុតជាប់ ។ គាប់ជួនថ្ងៃនោះបុរសនោះបានត្រីរស់យកមកប្រោះទុកក្នុងថាំង ដាក់ប្រែបទឹងអង្រុតដែលក្រុងទន្សាយនុះដែរ ។ បុរសចង់ល្បងយាមលោកគ្រូមើលក៏ទៅរកលោកគ្រូចាប់យាម ដល់ហើយក្រាបថ្វាយបង្គំលោកគ្រូរួចទូលថា៖ ព្រះតេជព្រះគុណ ក្នុងវេលាព្រឹកនេះខ្ញុំព្រះករុណា នឹងមានលាភបានអ្វីទទួលទានឬទេ? —

លោកគ្រូចាប់យាមហើយឆ្លើយប្រាប់ថា «ថ្ងៃនេះបាសកឯងគ្មានលាភ បានវត្ថុអ្វីផ្ទុកស៊ីទេ, ស៊ីតែបាយនឹងអំបិល» ។

បុរសនោះញញឹមគិតថាយាមលោកគ្រូមិនធុតទេ អញមិនប្រគេនសម្លសាច់ទន្សាយ ទឹងត្រីស្ងោរត្រីសាច់ឆាន់ទេ, ហើយក៏ថ្វាយបង្គំលាលោកគ្រូត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ។

បុរសប្រើប្រពន្ធឲ្យដណ្តាំបាយ ហើយឯខ្លួនឯងយកត្រីសាច់ទៅស្រកានៅប្របមាត់ត្រពាំងនាមុខផ្ទះ ត្រីលោតផ្លាត់របូតចុះទៅក្នុងទឹក ។ បុរសនោះស្រែកហៅប្រពន្ធឲ្យយកកន្ត្រកមកឲ្យជាប្រញាប់ ប្រពន្ធភ្លេចគិតដល់ទន្សាយ ក៏ស្ទុះទៅយកកន្ត្រកទៅឲ្យប្តី នោះទន្សាយក៏បោលរួចទៅ ។ ប្តីនឹងប្រពន្ធឃើញទន្សាយបោលរួចដូច្នោះ ក៏រត់ដេញតាមទន្សាយ ៗ រត់បាត់ទៅ ត្រឡប់មករកត្រី ៗ ក៏បាត់ទៅដែរ ។ បុរសប្តីនឹងប្រពន្ធមានក្តីទោមនស្សដោយខាតចាកលាភដូច្នេះ ក៏ពោលពាក្យថា "យើយាមលោកគ្រូអញធុតណាស់តើ" ។

ពន្យល់ពាក្យ

ទំនៀម = បវេណី, សណ្តាប់, សណ្តាប់ធ្នាប់ ។

អន្ទាក់ = ប្រដាប់ធ្វើដោយខ្សែ ឬដោយចម្រៀកផ្តៅជាដើមមានក្រវិលរូតបាន សម្រាប់ទាក់, សម្រាប់ដាក់ ឲ្យជាប់សត្វទ្វិបាទចតុប្បាទជាដើម ។

ទន្សាយ = (ម. ថ. ទន់សាយ) ឈ្មោះសត្វតូចជើង ៤ មិនផឹកទឹក ផឹកតែសន្សើម ។

ពុត = កិច្ចកលមាយាទ ។

អង្រុត = (ម. ថ. អង់រុត) នេសាទុបករណ៍មួយបែប ធ្វើដោយបន្ទោះឫស្សីមូលៗ មានរាងក្រឡូម តូចខាងមាត់លើ ធំគាយខាងក្រោម សម្រាប់រុតឬក្រុងមច្ឆជាតិ ។

ចាប់យាម = សង្កេតពេលយាមតាមក្បួនត្រាហើយទាយ ។

ព្រះតេជព្រះគុណ = (ម ថ. ព្រះដែបព្រះគុណ) គុណនៃអំណាចដ៏ប្រសើរលើសលន់ ឬ អំណាចនឹងគុណដ៏ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ ។

បាសក = (ម. ថ. បាសក់) គ្រហស្ថ: ពាក្យដើមជាឧបាសក គេកាត់តួ "ឧ" ចេញ: ពួកបាសកដើរវត្ត ។

ហាត់ភាសា.–

រឿងនេះគេនិយាយអំពីអ្វី ? – បុរសម្នាក់ដាក់អន្ទាក់ជាប់បានអ្វី? ទន្សាយនោះយ៉ាងដូចម្ដេច ?- ហេតុម្ដេចបានជាបុរសនោះយកទន្សាយនោះទៅក្រុងនឹងអង្រុត?- បុរសនោះមិនបានអ្វីដែរក្នុងថ្ងៃនោះ?- យកត្រីរស់នោះទៅទុកក្នុងទីណា ? ព្រោះអ្វីបានជាបុរសនោះទៅរកលោកគ្រូចាប់

យាម ?– លោកគ្រូទាយដូចម្ដេច ?– បុរសនោះគិតថាដូចម្ដេច ?– បុរសនោះត្រឡប់មកផ្ទះវិញរួចធ្វើដូចម្ដេច ?– បុរសនោះបានសំរេចប្រយោជន៍ដូចបំណងឬទេ ? ព្រោះហេតុអ្វី ?– ។ល។

វាចិកដ្ឋាន

បង្រៀនពាក្យ – ហាត់ភាសា

អាទិត្យទី ១ .– អំពីភូមិ

នាម .– ភូមិ, ឃុំ, ស្រុក, ខេត្ត, សាលាឃុំ, មេឃុំ, ផ្លូវ, ផ្លូវថ្នល់, ផ្លូវដើរ, របង, ទ្រូង, ក្រោលគោ ក្របី, រដូវវស្សា, រដូវប្រាំង, រដូវរំហើយ ។

គុណនាម .– ទូលាយ, ចង្អៀត, ពិបាក, ងាយ, ស្រួល, ខ្ពស់, ទាប, ។

កិរិយាសព្ទ .– កភូមិ, សង់ផ្ទះ, ដើរកាត់ភូមិ, ចុះពីផ្លូវធំ, ឡើងមកផ្លូវធំ, ធ្វើរបង ។

ហាត់និយាយ .– អ្នកនៅភូមិណា? ភូមិនោះធំឬតូច? មានផ្ទះប្រហែលប៉ុន្មាន? អ្នកស្រឡាញ់ភូមិអ្នកឬទេ? សាលាឃុំនៅត្រង់ណា? អ្នកដែលទៅសាលាឃុំឬទេ? គេទៅសាលាឃុំដើម្បីអ្វី? នៅភូមិអ្នកមានផ្លូវថ្នល់ឬទេ? មានផ្លូវដើរប៉ុន្មាន? មកសាលារៀនអ្នកដើរតាមផ្លូវណា? នៅជុំវិញភូមិអ្នកមានរបងឬទេ? ព្រោះហេតុអ្វី? ក្នុងរដូវវស្សាទឹកលិចភូមិអ្នកឬទេ? ព្រោះហេតុអ្វីបានជាទឹកមិនលិច? ហេតុអ្វីបានជាមានភូមិខ្លះទឹកលិច? អ្នកស្រឡាញ់ភូមិអ្នកឬទេ? ព្រោះអ្វី? ។

បង្រៀនមើល

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាបរិច្ចណ្ណដ្ឋានទំព័រ ១២

កែដម្រូវ = កុំពង់កំពុង ។ = ថ្ងរ = ថ្ង ។ ផុក = ភក់ ។

ពន្យល់ពាក្យ = ភូមិ = ទីដែលមានប្រជុំផ្ទះលំនៅក្នុងតំបន់និមួយៗ

ក្រុង = កិ. គ្របដោយប្រដាប់មានខអង្រ្គឹតជាដើម ហើយសង្កត់ទប់ទុក "ក្រុងមានឬក្រុងត្រី" ក្រុង = (ច្រើនភានថាក្រុង) ន. នគរ រាជធានី បុរី "ក្រុងប៉ារីស ក្រុងព្រៃនគរ ក្រុងភ្នំពេញ" ។

ថ្កុក = ទីដ៏ក្រហូងដែលដក់ទឹកក្នុងរដូវវស្សា ប៉ុន្តែតូចជាងត្រពាំង ។

ត្លុក = អ្នកក្រមាច់, អ្នកកំប្លែងក្នុងល្បែងរបាំដើម្បីឲ្យគេសើច ។

សរសេរតាមសូត្រ

អំពីភូមិខ្ញុំ (សៀវភៅដដែលទំព័រ១២) តាំងពី ភូមិខ្ញុំនៅជិតក្រុង .... រហូតដល់ ពិបាកដើរទៅភូមិឬឡើងមកផ្លូវធំ ។

សរសេរពាក្យពិបាក.— ផ្លូវកាត់ភូមិ, ក្រាលថ្ម, ដើរ, រដូវវស្សា, ដក់ទឹក, ភក់ ។

តែងសេចក្ដី

ចូរបំពេញឃ្លានៅកន្លែងចន្លោះខាងក្រោមនេះ៖ ភូមិខ្ញុំនៅជិត .. ...ដែលមកពីភ្នំពេញទៅឯ .... ។ នៅក្នុង ... មានផ្ទះ... ផ្ទះទាំងនោះ .:... ខ្ពស់ពីដីហើយមាន .... ព័ទ្ធជុំវិញ ។ កាលណាភ្លៀងផ្លូវទាំងប៉ុន្មានក្នុងភូមិ ..... ដើរណាស់ព្រោះផ្លូវទាំងនោះមាន .. .ច្រើន

អក្សរផ្ចង់

ប ប ម ឃ ឋ

ប បា បី បុ បួ បើ បែ បៃ បោ បៅ បំ

ភូមិបោមពៅ មឹងមៅបំពៅកូន កុំបពេស បបើងបង់លាភ

អាទិត្យទី ២.– អំពីផ្សារ

នាម.– ផ្សារ, ផ្សារទេះឡាន, សសរ, តង្គ, ធាយអ, ដំបូល, ក្បឿង ជញ្ជាំង, ល្វែង, អ្នកលក់, អ្នកទិញ, ត្រី, សាច់, បន្លែ, ផ្លែឈើ ។

គុណនាម.- ធំ, ទូលាយ, ចំហ, បិទជិត, ស្រស់, ក្រៀម, ឆាប់, រស់ ។

កិរិយាសព្ទ.– ទៅផ្សារ, មកពីផ្សារ, លក់ទំនិញ, ជជែកគ្នា តថ្លៃទំនិញ, ឈ្លោះគ្នា, ជេរគ្នា ។

ហាត់និយាយ.– នៅជិតភូមិអ្នកមានផ្សារឬទេ? ផ្សារនោះយ៉ាងដូចម្ដេច? ដំបូលប្រក់អ្វី? មានជញ្ជាំងឬទេ? បណ្ដោយទទឹងផ្សារប្រវែងប្រហែលប៉ុន្មានម៉ែត្រ? នៅក្នុងផ្សារចែកជាប៉ុន្មានល្វែង? នៅល្វែងនីមួយមានលក់អ្វីខ្លះ? គេលក់ត្រីនៅកន្លែងណា? ជនជាតិណាលក់សាច់ជ្រូក? មានលក់

អ្វីទៀត ? នៅក្នុងផ្សារឮសូរយ៉ាងដូចម្ដេច ? ផ្សារនោះធុំក្លិនយ៉ាងណា ? មានគេបោសលាងរាល់ថ្ងៃឬទេ ? អ្នកចូលចិត្តទៅផ្សារឬទេ ? ហេតុអ្វី ?

បង្រៀនមើល

ផ្សារនៅភូមិខ្ញុំ

(សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាកុមារដ្ឋានទំព័រ ១០៩ មេរៀនទី១០) ។

សរសេរតាមសូត្រ

សូមយកសេចក្ដីដែលបានបង្រៀនមើលខាងលើនេះ មកឲ្យសិស្សសរ-សេរតាមសូត្រផង ។ (ធ្វើដូចរបៀបមុន) ។

អក្សរផ្ចង់

ប ប ម ហ ឋ ឡ

បំប៊ុ បំប៉ា បំបាក់បំបប បំបែក បំបែរ បំអិនបបរ

ម៉ិះៗ កែះ ឆ្នាំងបាយធ្លុះ ៗ

រៀនពាក្យ – ហាត់ភាសា

អាទិត្យទី ៣.– ភាពល្អនៃស្រុកកំណើតរបស់ខ្លួន

(សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាបរិច្ឆណដ្ឋានទំព័រ ៣៦)

នាម.– ស្រុកកំណើត, ប្រទេស, គុម្ពឫស្សី, ជ្រងសួន, ផ្លូវតូច ៗ

គុណនាម.– យូរអង្វែង, ដទៃ, ល្អប្លែក, ក្រៃពេកណាស់ ៗ

កិរិយាសព្ទ.– ចេញពីស្រុកកំណើត, ត្រឡប់មកស្រុកកំណើត មកជុំ សួរសុខទុក្ខ, ស្រណោះអាឡោះអាល័យ ៗ

ហាត់ភាសា – ក្នុងរឿងនេះគេនិយាយពីអ្វី? ហេតុអ្វីបានជាបុរសនោះដើរចេញពីស្រុកកំណើត? ដល់បុរសមកវិញពួកមិត្តសំឡាញ់ធ្វើដូចម្ដេចខ្លះ? កាលដែលបុរសនោះដើរទេសបានឃើញអ្វីខ្លះ? បុរសនោះអាឡោះអាល័យប្រទេសដទៃដែលល្អប្លែកឬទេ? ព្រោះអ្វីបានជាបុរសនោះត្រឡប់ជាមកអាឡោះអាល័យផ្ទះឪពុកម្ដាយវិញ? ផ្ទះបែបភាពដូចម្ដេច? មានដាំដើមព្រឹក្សាអ្វីខ្លះពទ្ធជុំវិញ ៗ

២. កាំបិតប្ហាហារនៅវត្តភូមិបាក់ខ្នារ

សៀវភៅវិជ្ជាខេមរភាសាអាទិកដ្ឋានទំព័រ១២៥ ។

នាម – ខេត្តពោធិ៍សាត់ ពេជ្ជ, ភ្នំក្រវ៉ាញ, ទូកញ្ជក់, រូបទេព-ប្រណម្យ, ប្រផ្នូល, ហេតុ ។

គុណនាម – បូរាណ, ទំនើប, ស្អាត, កខ្វក់, អត់ឃ្លាន, សំបូណ៌ ។

កិរិយាសព្ទ – ផ្លាស់ប្តូរ, ហូតកាំបិតពីស្រោម, ប្រជុំធ្វើបុណ្យ, ផ្សងមើលប្រផ្នូល, រកហេតុ,

ហាត់ភាសា .– វត្តភូមិបាក់ខ្នារនៅខេត្តណា? នៅក្នុងវត្តនោះមានរបស់អ្វីប្លែក? ពេជ្ជនោះយ៉ាងណា? នៅក្នុងពេជនោះមានអ្វី? កាំបិតនោះរបស់អ្នកណា? ទ្រង់ទ្រាយកាំបិតនោះយ៉ាងដូចម្តេច? បើគេផ្លាស់ប្តូរទីកន្លែងកាំបិតនោះគេនឹងកើតហេតុអ្វី? បើធ្វើបុណ្យផ្សងមើលប្រផ្នូលកាំបិតនោះនៅខែណា ថ្ងៃណា? អ្នកណាដែលត្រូវហូតកាំបិតនោះចេញពីស្រោម? គេឃើញអ្វីនៅកាំបិតនោះ បានទំនាយថាល្អ - ទំនាយថាអាក្រក់?

សរសេរតាមសូត្រ

សុំឲ្យជ្រើសរើសសេចក្ដីខាងលើនេះ មកដាក់ឲ្យសិស្សសរសេរ តាមគ្រូថាផង ៗ

អក្សរផ្ចង់

ប ប ម បិ ហ ឡ

មេមុំមូរបារី មីងម៉ែនឋាអ៊ូ កុកំហែងគេ

តែងសេចក្ដី

១– អំពីភូមិ

ឲ្យឆ្លើយតាមពាក្យចោទខាងក្រោមនេះ ៖

អ្នកនៅភូមិអ្វី ? ភូមិនោះធំឬតូច ? ទទឹងទីងបណ្ដោយមានប្រវែងប្រហែលប៉ុន្មាន ? មានផ្ទះចំនួនប៉ុន្មាន ? នៅជុំវិញភូមិនោះមានរបងឬទេ ? នៅផ្លូវសេ្យភូមិនោះលិចទឹកឬទេ ? នៅភូមិនោះមានដាំដើមឈើស៊ីផ្លែឬទេ ? អ្នកស្រឡាញ់ភូមិអ្នកឬទេ ? ព្រោះអ្វី ? ៗ

២- អំពីផ្សារនៅភូមិអ្នក

ថ្ងៃមួយអ្នកជូនម្ដាយអ្នកទៅផ្សារ ចូរអ្នកនិយាយរាប់រៀបអំពីដំណើរ នោះ តាមរបៀបខាងក្រោមនេះ ៖

១- សេចក្ដីផ្ដើម ។ ២- ពេលវេលាដែលចេញដំណើរទៅ ។ ៣- ទៅតាមផ្លូវ ។ ៤ ដល់ទៅទីផ្សារអ្នកឃើញ–អ្វីខ្លះ ? ៥- ម្ដាយ· អ្នកទិញអ្វីខ្លះ ? ៦- អ្នកសប្បាយចិត្តឬទេ ? ហេតុអ្វី ? ។

អាទិត្យទី ៤.– សុំឲ្យសួរសាបរៀនគ្រប់វិជ្ជាទាំងអស់តាំងពី អាទិត្យទី ១ ឡើងវិញ ។

កុមារដ្ឋាន

រៀនពាក្យ – ហាត់ភាសា

អាទិត្យទី១.– ខ្លួនមនុស្ស

ពាក្យ .– ខ្លួន, ក្បាល, អវយវៈគឺដៃជើង, ក, មុខ, លលាដ៍ក្បាល, មាត់, ច្រមុះ, ភ្នែក, ថ្ងាស, ត្រចៀក, ថ្ពាល់, កំភ្លៀន

បង្កា, រន្ធច្រមុះ, រន្ធត្រចៀក, ថ្គាម ។ ស្មា, ដើមទ្រូង, ពោះ, ខ្នង ចង្កេះ, ស្លាបប្រចៀវ, ក្លៀក ។

ភាសា.— ឲ្យយកក្មេងម្នាក់មកឈរពីមុខក្មេងទាំងឡាយក្នុងថ្នាក់ រួចគ្រូចង្អុលប្រាប់លើរូបក្មេងនោះ ពាក្យរបស់សរីរៈកាយដែលត្រូវបង្រៀន ឯណាខ្លួនរបស់អ្នក ? (នេះខ្លួនរបស់ខ្ញុំបាទ) ។ ខ្លួនរបស់អ្នកខាងលើហៅអ្វី ? (ក្បាល) ។ ចុះក្រោមក្បាលហៅអ្វី ? (ក) ។ ចុះក្រោមកមក ? (ដងខ្លួន) ។ ចំណែកខ្លួនទ្រង់ណាខ្លះដែលហៅអវយវៈ? (ដៃជើង) ។

អាទិត្យទី ២ .— ខ្លួនមនុស្ស (ត)

ពាក្យ .— ដៃ, ដើមដៃ, កំភួនដៃ, ខ្នងដៃ, បាតដៃ, ម្រាមដៃ កែងដៃ, កដៃ, មេដៃ, ចង្អុលដៃ, ចង្អុលខ្ទោចឬម្រាមកណ្ដាល, នាងដៃ, កូនដៃ ។

ជើង, ភ្លៅ, កំភួនជើង, ជើង ។ ជង្គង់, គន្ទាក់សាច់, ស្មង, កជើង, បាតជើង, ខ្នងជើង, កែងគោរ, ម្រាមជើង, មេជើង, កូនជើង, ម្រាមកណ្ដាល ។ ត្រគាក, កណ្ដៀតភ្លម, គូថ, (ទីខាងក្រោមទាំងមូល) បាលីត្យលោមក ។ កញ្ចឹងក, សៀតផ្កា, សក់, រោមឬលោម, ចិញ្ចើម, រោមភ្នែក, ពុកចង្កា, ពុកមាត់, ក្រចក ។

អាទិត្យទី ៣.— ខ្លួនមនុស្ស (ត)

ពាក្យ.— សាច់ ស្បែក ឆ្អឹង, សរសៃ, ឈាម ទឹកមាត់ ទឹកភ្នែក, ខ្ទុះ ទឹកមូត្រ, ខ្យល់ដង្ហើម ជីពចរ ។ ងើប ងក់ អើត ដេក ដើរ ឈរ អង្គុយ រត់ ស្ទាប អង្អែល ចាប់ ពាល់ កាន់ លើក ដាក់ មើល សម្លឹង ស្ដាប់ ស៊ី ផឹក ស្រូប និយាយ យំ ស្រែក ទំពា ជាន់ ជះ ប្អូក ទ្រាល់ លោត ស្ទាប ប្រត់ រួញ ដោល ។

អាទិត្យទី ៤.— ខ្លួនមនុស្ស (ត)

ពាក្យ.— សុំឲ្យរកគុណនាមមកបំពេញបទនឹងនាមដែលរៀនរួចហើយពីអាទិត្យមុនៗ ។ ក្បាលមូល ខ្លួនធំ កខ្លី ស្បែកស្ដើង សាច់ទន់ សរសៃយឺត ឈាមក្រហម ទឹកមាត់ការ ....

ភាសា.— ក្បាលមនុស្សមានទ្រង់ទ្រាយដូចម្ដេច ? ក្នុងខ្លួនយើងទាំងមូលអ្វីខ្លះដែលមានសណ្ឋានរឹង ? ទន់ ?

រៀនមើលសរសេរ

អាទិត្យទី ១.— មេរៀនទី ៦ វិជ្ជាខេមរភាសាកុមារដ្ឋានទំព័រ ១២

ក្នុងអាទិត្យទី ១ នេះ ត្រូវបង្រៀនឲ្យបេះអក្សរ ១ មួយថ្ងៃទាំងគំនូរអក្សរទាំងអក្សរធំស្រៈ (បំបែក) ឯអក្សរព្យញ្ជនៈដែលរៀនហើយក៏ត្រូវសរសេរទុកនៅក្ដារខៀនដរាប ដើម្បីឲ្យក្មេងឃើញជានិច្ច ។ នឹងបង្រៀនអក្សរមួយ ៗ ត្រូវរកពាក្យបណ្ដុះស្មារតីផងដូចបង្រៀនអក្សរ ឆ ឲ្យថា ឆៃ ឆៃស័ក ឆៃបោក ស្ងួរឆៃ ..... ។

កាលបើក្មេងបេះស្លាតទាំងសរសេរតួអក្សរទាំងស័ព្ទអក្សរ ទាំងបំបែបៈទីបង្គុំព្យញ្ជនៈបំបែកក្ដី ព្យញ្ជនៈតួៈទក្ដីជាពាក្យពីរឬបីមាត់ ឲ្យមើល ឲ្យសរសេរចុះក្នុងសៀវភៅ ។

អាទិត្យទី ២ .- មេរៀនទី ៧ (ខេមរភាសាទំព័រ ១៤)

ការបំណាំ - សុំឲ្យបង្រៀនអក្សរប្ល កន្ទុង ប្ល - អក្សរប្លគឺ ដតម្រួតនឹងជើងល

អាទិត្យទី ៣ .- មេរៀនទី ៨ (ខេមរភាសាទំព័រ ១៦)

អាទិត្យទី ៤ .- មេរៀនទី ៩ (សៀវភៅដដែលទំព័រ ១៩-២១)

បរិច្ឆណាផ្ទាន

រៀនពាក្យ-ហាត់ភាសា

អាទិត្យទី ១ .- សិលាជាតិ

ពាក្យ .- ឲ្យគ្រូបង្ហាញព្រមទាំងប្រាប់ឈ្មោះសិលាជាតិផ្សេងៗ ដែលបានប្រមូលមកទុក ។

នាម .- ថ្ម, ថ្មដា, ថ្មកំបោរ, ថ្មក្រាត, ថ្មបាយក្រៀម, ថ្មរាន, ថ្មកែវ, ថ្មថ្លើមអណ្ដើក, ថ្មដែកភ្លើង, ថ្មធ្យូង, ថ្មដីស, ថ្មត្បូង, ថ្មដៃ-រគៀម, ថ្មត្បូងពេជ្រ, ថ្មកណ្ដៀង, ថ្មត្បូងទទឹម ឬ ថ្មត្បូងក្រហម ។

គុណនាម .- ថ្មធ្ងន់, ថ្មស្រួយ, ផុយ, រឹង, ទន់, ភ្លឺ, ក្រហម, បៃតង, ភ្លឺចុះទៅម្ខាង, កណ្ដៀង, ពពាល, ខ្មៅ, ព្រាត, ស្រួច, រលីប, រលង់, រលក, ធ្លុត, ក្ដាំង, ជីត, ខ្ចី, ចាស់ ។

កិរិយា .- ជីកយក, គាស់, វាយបំបែក, ក្រាល, ឆ្លៃ, ដុស, សំលៀង, កិន, បុក, សង្កត់, រៀបចំ, ដុត, រំលាយ, បំផុស, ក្រឡឹង, ឆ្លាក់, តើង, បាក់, ប្រេះ, រលំ, របេះ ។

ភាសា .– (ពាក្យទាំងអស់នេះត្រូវប្រើការបង្រៀន ១ អាទិត្យ)

អ្នកបានឃើញការអ្វីខ្លះដែលធ្វើដោយថ្ម ? ថ្មអ្វីខ្លះដែលអ្នកស្គាល់ ? ថ្ម·ត្រាតសម្រាប់ធ្វើអ្វីខ្លះ ? ថ្មបាយក្រៀម ? ថ្មកែវ ? ថ្មដា ?

អាទិត្យទី ២ .– សិលា (ត)

នាម .– ថ្មដែក, ថ្មស្ពាន់, ថ្មសំណ, ថ្មស័ង្កសី, ថ្មមានសិលាឬមនោសិលា, ដីឥដ្ឋឬឥដ្ឋ, ដីខ្សាច់, លោហជាតិ, ដែក, ស្ពាន់, សំណ, និកិល, ស័ង្កសី, មាស, ប្រាក់ ។ លាយជាតិ, ទង់ដែង, លង្ហិន, សំរិទ្ធ, ទង់ហ្វា ។

គុណនាម.– ស្វិត, ដាច់, ស្រួយ, ប្រផេះ, លឿង, ស្មុគ, ទន់, រឹង, ផ្សុក, រលោងរលើប, ស, ណែន, ជ្រោក, ធុយ, ។

កិរិយា.– សិតដែក, រំលាយ, សប់, ចាក់ពុម្ព, បង្ហូរ, បំផុស, ប្រោះ, ត្រង, ដំ, ផែ, ជ្រលក់, ស្រោម, ចញ្ចាន់, ក្រឡឹង, ខាត់, គោស, រូស, សំអាតបញ្ចុះជាតិ, ដេញ, លាយ ។

អាទិត្យទី ៣· ទី ៤ .– សិលា (ត)

នាម . របស់ធ្វើដោយថ្ម, លាន, សសរ, ប្រាសាទ, ផ្នូរ, ស្តូប, ស្ពាន, ថ្មសំលៀង, បដិមាឬប្រដិមា, ជន្ទាប់, ត្បាល់កិន, ត្បាល់បុក, កំបោរ, មេស្រ, គោល, ត្បូង, ពុម្ព, ជើង, រូបសត្វ ។

គុណនាម.– កំបោរឆាប់ ម្សៅសុទ្ធ, ត្បូងល្អ, គោលខ្ពស់, ត្បាល់កិនបេច, ថ្នសំលៀងផុយ, បដិមាសម, ស្គូបស្គុកស្គម, ផ្ទាប់មូលៗ

កិរិយា.– សង់ប្រាសាទ, បោះគោល, ដាប់ថ្ន, ក្រឡឹងផ្ទាប់, លាយកំបោរ, ព្រោះម្សៅ, បុក, កិន, ដាំត្បូង, ឆ្លាក់រូប, ប៉ាន់រូប, ផ្គិតផ្គុំ រៀបចំ ៗ

រៀនមើល

អាទិត្យទី ១.–

មេរៀនទី ១_ ក្រុមជាងសង់ផ្ទះ (វិជ្ជាខេមរៈ ទំព័រ ៣៤)

ពាក្យពន្យល់ ._ ក្រុមជាង គឺជាងច្រើននាក់ ធ្វើការជាមួយគ្នា ៗ គ្រឹះ = គល់ផ្ទះ ; សិតផ្ទាន = ឈូសសំអាត ៗ

អានពាក្យ. រៀប (កំប្រួញឡើងកប) លាប (កុំប្រួញឡើងលៀប)

មេរៀនទី ២.– សិលា (វត្តស្វាធ្យាយន៍ បរិវច្ឆ ទំព័រ៧៦)

ពាក្យពន្យល់.– សិលា = ថ្មចាំងឡាយ ៗ វិញ្ញាណ ការដឹង-ដោយប៉ះពាល់

អានពាក្យ.– វិញ្ញាណ ថាវិញញាណ ៗ ការ កុំប្រឡំនឹង-វៀរ)

មេរៀនទី ៣. ប្រយោជន៍នៃថ្ម (វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ ទំព័រ ៧៧)

ពាក្យពន្យល់. គ្គួត = ត្រដុសគ្នា ៗ កំបិត (ឲ្យកែជាកាំបិត) គ្រឿងប្រើកាប់ឬកាត់ ៗ រហែងថ្ម = ទីមានថ្មច្រើន ៗ

អាទិត្យ ២.–

មេរៀនទី ១. ថ្មកំបោរ (វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ ទំព័រ ៧៩

មេរៀនទី ២. អំពីប្រដាប់ប្រើការធ្វើស្រែចំការ (វិជ្ជាខេមរ. បរិ. ទំព័រ ២១

មេរៀនទី ៣.– ធ្យូងថ្ម ប្រេងកាត (វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ ទំព័រ ៨០)

អាទិត្យទី៣.–

មេរៀនទី ១ .– អំបិល (វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ ទំព័រ ៨២)

មេរៀនទី ២ .– វត្តនៅភូមិខ្ញុំ (វិជ្ជាខេមរ, បរិ, ទំព័រ ៦២ ដល់ប្រណាំងគ្នាលេង)

មេរៀនទី ៣ វគ្គទៅភូមិខ្ញុំ (ត) ដល់ចប់

អាទិត្យទី ៤.–

មេរៀនទី ១.– ថ្មមានដម្លៃ (វគ្គស្វាធ្យាយន៍ ទំព័រ ៨៤)

មេរៀនទី ២.– លោហធាតុ (សៀវភៅដដែលទំព័រ ៨៦)

មេរៀនទី ៣.– ដែក សៀវភៅដដែលទំព័រ ៨៨

សរសេរតាមសូត្រ

អាទិត្យទី ១.–

១– ក្រុមជាងសង់ផ្ទះ (វិជ្ជាខេមរ បរិវ ទំព័រ ៣៤)

ពាក្យប្រើញឹកញយ.– ការ, អ្នក, គ្រឹះ ឥដ្ឋ, ក្តារ, បង្ហូរ ទ្វារ, ល្អ, ។

បទក្នុងវេយ្យាករណ៍ . សង់ សង: ចាក់ ចាក:, ផ្ទាក់ ទឹង ទឹក ។ (') បន្តក់ – បន្តក់ដាក់លើពាក្យសព្ទខ្លះដែលកើតពីស្រៈ អ ទីង ស្រៈ អា លើអក្សរ ង, ញ, ត, ន, ប, ល, ស, ។

២– សិលា (វត្ថុស្វាធ្យាយន៍ទំព័រ ៧៦ សង្កាត់ខាងដើម)

ពាក្យប្រើញឹកញយ.– (សិលា, ថ្ម, សត្វ, បុរ, អាហារ, ខុស)

៣– សិលា (ត) ដល់ចប់

ពាក្យពន្យល់.– រស = ជាតិក្លិន ឬរស់ មានជីវិត ជួនទីងជួនៗ

អាទិត្យទី ២.–

១.– អំពីប្រដាប់ប្រដាធ្វើស្រែចំការ (មេរៀនមើល)

២.– ប្រយោជន៍នៃថ្ម (វត្ថុសា. បរិច្ឆេ. ទំព័រ ៧៧) សង្កាត់ដើម

៣.– ប្រយោជន៍នៃថ្ម (ត) ដល់ចប់

អាទិត្យទី ៣ ទី ៤

១– ថ្មកំបោរ (វត្ថុស្វា. បរិច្ឆេ. ទំព័រ ៧៩ ដល់ផុតកំបោរ)

២– ថ្មកំបោរ (ត) ដល់ចប់

កែពាក្យឲ្យត្រឹមត្រូវ.– ខុស ឲ្យសរសេរ ខុសៈ អំពីឲ្យ សរសេរត្រូវ

៣ – វត្តនៅភូមិខ្ញុំ (រៀងមើល - តាំងពីនៅខាងត្បូងព្រះវិហារ ..... ដល់គ្នាលេង)

កែជំរូវ.– ត្បូង (ថ្បូង) វិហារ (វីហារ); ទូកង (ទូកង់រ) បុណ្យ-
(បុណ្យ)

តែងសេចក្ដី

អាទិត្យទី ១.–

ចូរបំពេញត្រង់កន្លែងចន្លោះ ដែលពាក្យគួរប្រើ ។

ដើម្បីនឹងសង់ផ្ទះគេរក..... ជាច្រើននាក់ ។ ជាងខ្លះជីក..... នឹងជាងដាំសសរខ្លះ.....ឈើធ្វើគ្រឿងខាងលើគឺ..... ខ្លះឈូស .....ធ្វើជាកំពល ធ្វើជាជញ្ជាំង ធ្វើជាទ្វារនឹងបង្អួច ។ ផ្ទះសង់-ស្រេចហើយជាងគំនូរ.....ថ្នាំ ជាងដែកដាក់..... ។

អាទិត្យទី ២.–

សូមឲ្យតែងសេចក្ដីទុកចន្លោះ ឲ្យបំពេញពីគ្រឿងប្រដាប់ធ្វើស្រែចំការ ។

អាទិត្យទី ៣ – ទី ៤

១– សូមឲ្យតែងសេចក្ដីទុកចន្លោះ នឹងឲ្យបំពេញអំពីជាងរៀប-តង្គជញ្ជាំង ។

២– អំពីរបស់ធ្វើដោយថ្ម

ភាគទីបួន

នព្វន្ត

អាទិត្យទី១ – លេខគុណ

បើខ្ញុំទិញដងប៉ាកកា ៣ មួយថ្លៃ៥សេន នោះខ្ញុំនឹងចេញថ្លៃឲ្យគេយ៉ាងដូច្នេះ ៗ

៥សេន + ៥សេន + ៥សេន = ១៥សេន

គឺថាថ្លៃចំនួនទាំង៣ដងនេះស្មើគ្នាទាំងអស់ ខ្ញុំត្រូវធ្វើលេខគុណដូច្នេះវិញ ៗ ខ្ញុំសរសេរ ៥សេន × ៣ = ១៥សេន ៗ ៥ ជាលេខតាំង ដែលខ្ញុំថាដដែលៗឡើងវិញបីដង ៗ ៣ ជាមេគុណ ៗ លេខតាំងគឺចំនួនដែលគេហៅដដែលៗឡើងវិញ ៗ មេគុណគឺចំនួនប៉ុន្មានដងដែលគេថាដដែលៗឡើងវិញ ៗ ផលគឺជាចំនួនសរុបលេខគុណនោះ ៗ

លេខតាំង × មេគុណ = ផល

សេចក្ដីសំខាន់.– ការដែលមានប្រយោជន៍ជាទីបំផុតក្នុងលេខគុណត្រូវឲ្យរៀនចេះចាំស្ទាត់នៃមេលេខគុណ ៗ

វិធីហាត់គិតមាត់ទទេ .- ១- សូមសាបស្រៀនមេលេខគុណ តាំងពីមេពីរឡើងវិញ រហូតមកដល់មេដប់ ។ ២- ពែងមួយថ្លៃ ៨ សេន ពែង ៦ ថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។ ពែង ៨ ថ្លៃប៉ុន្មាន? ។ ពែង ៤ ថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។ ពែង ៩ ថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។ ពែង ៧ ថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។ ពែង ១០ ថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។ ខ្វំពប់តើត្រូវជាប៉ុន្មាន ម្ជុល ៥ ប្រាំបួនដង ឡេវអាវ ៨ ប្រាំបួនដង កន្ត្រៃ ៤ ប្រាំបួនដង ហ៊ុនអម្បោះ៩ដប់ដង ? ។

វិធីហាត់សរសេរ .- ១- អ្នកជំនួញតុ ទូតាំងម្នាក់ទិញកៅអី ៣៧ ថ្លៃ ៤ រៀលមួយ អ្នកនោះលក់តាំងអស់ទៅចំណេញបាន៣២រៀល តើថ្លៃលក់កៅអីតាំងអស់នោះប៉ុន្មាន? ។ ២- សួនមួយកង់ ២ ជ្រុង បណ្ដោយ១៨ ម៉ែត្រ ទទឹង ១២ ម៉ែត្រ ជុំវិញសួននោះគេធ្វើរបងថ្លៃ ១៥ សេន ១ ម៉ែត្រ តើថ្លៃរបងនោះប៉ុន្មានរៀល ? ។

២- មេគុណមានលេខតែមួយខ្ទង់

ជាងម្នាក់មានប្រាក់ខែ ២៣ រៀលក្នុង ១ ខែ បានប្រាក់ប៉ុន្មានបើជាងនោះធ្វើការបាន ៣ ខែ ។ ក្នុង ៣ ខែ ជាងនោះចំណេញ ២៣ រៀល ៣ ដង ឬ ២៣ រ.×៣ ។

និងធ្វើលេខគុណបែបដូច្នេះគេត្រូវដាក់បែបនេះ ៖

```
  ២៣
+  ៣
 ───
  ៦៩
```

គេថា ៣ បីដង ៩ ខ្ញុំសរសេរ ៩ រួចខ្ញុំថា ៣ ពីរដង ៦ ខ្ញុំសរសេរ ៦ ខាងក្រោម ផលលេខនេះគឺ ៦៩ រៀល ។ វិធីហាត់មាត់ទទេ ;- ចូរធ្វើលេខដូចមានដាក់កាយមកខាងក្រោមនេះ :

៣៣រ × ៤ + ៦៥រ - ··· ៦២ស + ៨ : ៨ស = ·····

៥៤ក + ៧-៧៥ក = ។ ៧៤ម × ៣ ៥៧៩ម . . . ។

បំណោទ = អ្នកជំនួញសត្វពាហនៈម្នាក់បានលក់ក្របី ៤ ថ្លៃ ៤២ រៀលមួយ ឃើញចំណេញទាំងអស់ ៤៨ រៀល តើថ្លៃដើមក្របីទាំង ៤ នេះប៉ុន្មាន ?·

- អ្នកជំនួញសំពត់ម្នាក់បានទទួលសំពត់ ៥ ផាប់ ប្រវែង ១២ ម៉ែត្រមួយផាប់ និង ៧ ដុំទៀតប្រវែង ១០ ម៉ែត្រមួយដុំ ។ អ្នកជំនួញនោះបានទទួលសំពត់ប៉ុន្មានម៉ែត្រ ? ។

លេខគុណមានត្រាទុក

ខ្ញុំបានជួលមនុស្ស ៣ នាក់ធ្វើការ ហើយខ្ញុំឲ្យឈ្នួល ៣៥ សេន ម្នាក់ ៗ ។ តើខ្ញុំត្រូវឲ្យឈ្នួលប៉ុន្មានទាំង ៣ នាក់នេះ ? ។

ខ្ញុំសរសេរយ៉ាងនេះ ៖

$$\begin{array}{r} ៣៥ \\ \times\ ៣ \\ \hline ១០៥ \end{array}$$

ខ្ញុំជាញប្រាំដង ១៥ ឬ ៥ សេនខ្ញុំសរសេរ ៥ ទឹងប្រាក់កាក់មួយដប់ សេន ឬ ១០ សេនមួយដង ហេតុនេះខ្ញុំត្រូវគ្រាទុកមួយ ៗ កាក់បីៗ ដង ៩ កាក់ហើយទឹងគ្រាទុក ៦ នោះត្រូវជា ១០ ខ្ញុំសរសេរដប់គឺ ១០៥ សេន ខ្ញុំត្រូវឲ្យឈ្នួលទាំងអស់ ១០៥ សេន ។

វិធីហាត់សរសេរ .– ហេតុអ្វីនៅក្នុងលេខគុណមានគ្រាទុក គេត្រូវផ្ដើមគុណពីខាងស្ដាំមិនឲ្យផ្ដើមគុណពីឆ្វេង? លេខគ្រាទុកមានហួសពីលេខ ៨ ឬទេ? ហេតុអ្វី? អ្នកត្រូវរកយ៉ាងដូចម្ដេចឲ្យបានឆាប់ឃើញ ថ្លៃគោ ៣ ទឹមទឹងថ្លៃគោ ២ ទឹមបើគោមួយថ្លៃ ៤៧ រៀល ? ។

វិធីហាត់សរសេរ . ១ - ចូរធ្វើលេខដូចមានខាងក្រោមនេះ ៖

៥៦រុ × ៦= ៧៥រុ × ៧= ៩៨រុ × ៨=

៣៩២មុ × ៣= ៧២៤មុ × ៥= ៦៥៩លុ + ៤=

អាទិត្យ ២.– លេខចែក (ជើងហារមានលេខតែមួយតួ)

ខ្ញុំចង់ចែកស្លាបប៉ាកកា ២៤ ឲ្យសិស្ស ៤ នាក់ តើម្នាក់ៗ ត្រូវបានប៉ុន្មាន? ។ រកចំណែកម្នាក់ ៗ នោះត្រូវយកចំនួន ២៤ មកចែកនឹង ៤ ។ យើងគិតថា ក្នុង ២៤ តើមាន ៤ ប៉ុន្មានដង ៗ ថាមាន ៤ ប្រាំមួយដង, ដូច្នេះសិស្សម្នាក់ៗត្រូវ

បានស្លាបប៉ាកកា ៦ ៗ គេសរសេរលេខយ៉ាងនេះ ២៤:៤=៦ ហើយដើម្បីនឹងធ្វើលេខចែកយ៉ាងនេះដោយងាយ នោះត្រូវរៀនមេលេខឲ្យស្ទាត់ ៗ

សូមមើលហើយបង្រៀនតាមសៀវភៅក្បួនពន្ធទំព័រទី ៤៣ ដល់ ៤៧ ។

អាទិត្យទី ៣ -- ១ ថ្លៃទិញវត្ថុសរុប

ឧបមា: មាខ្ញុំលក់ទោចក្រយានមួយ ថ្លៃ ៧៣៥រ’ គាត់បានចំណេញទាំងអស់ ១៣៥រ’ តើទោចក្រយាននោះទិញមកថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។

ទឹងរកថ្លៃទិញវត្ថុសរុបធ្វើអ្វីនិមួយ ត្រូវយកប្រាក់ចំណេញទៅកាត់ថ្លៃលក់ចេញ គឺ:

៧៣៥រុ - ១៣៥រុ (លក់ - ចំណេញ)

ឃើញថាទោចក្រយាននោះទិញមកថ្លៃ ៦០០រុ ៗ

វិធីហាត់គិតមាត់ទទេ.— អ្នកស្រែម្នាក់លក់ចៀមមួយថ្លៃ ២៨៣ រៀល ហើយបានចំណេញ ៥០ រៀល តើចៀមនោះទិញមកថ្លៃប៉ុន្មាន ៗ

ស្រីម្នាក់លក់ក្រមា ៥ ថ្លៃ ៤៣ រៀល ហើយបានចំណេញ ១៣ រៀល តើក្រមាទាំងអស់ទិញមកថ្លៃប៉ុន្មាន ?

វិធីហាត់សរសេរ.— ចំណោទ.— ឪពុកខ្ញុំលក់មួក ៥ បានថ្លៃ ១៣៣

រៀលមួកមួយ ហើយបានចំណេញទាំងអស់ ១២៥រ ។ គេមួកទាំងអស់ទិញមកថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។

២·– ថ្លៃទិញរបស់និមួយ ៗ

ឧបមា = ឈ្មួញម្នាក់លក់ទូ ៣ ថ្លៃទាំងអស់ ៣៥០រ ហើយបានចំណេញ ៥០រ, តើថ្លៃដើមទូមួយទិញមកថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។

មុននឹងរកថ្លៃដើមទូនិមួយ ៗ ត្រូវរកថ្លៃទូទាំង ៣ សិន ទើបយកថ្លៃដើមទូទាំងអស់មកចែកនឹងចំនួនទូនោះគឺ :

ថ្លៃដើមទូទាំង ៣ គឺ (ថ្លៃលក់ - ចំណេញ)

៣៥០រ,– ៥០រ,= ៣០០រ

ថ្លៃដើមទូមួយ : (ថ្លៃដើម: ចំនួនរបស់ដែលទិញមក)

៣០០រ,: ៣ = ១០០រ

ឆ្លើយថាទូនិមួយ ៗ ទិញមកថ្លៃ ១០០រ

វិធីហាត់គិតមាត់ទទេ ·– ១·– ស្រីម្នាក់លក់មាន់ ៣ ថ្លៃ ៣៣ រៀល ហើយបានចំណេញ ៩ រៀល, តើមាន់មួយទិញមកថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។

២ – ចិនម្នាក់លក់ស្រាទំពាំងបាយជូរ ៥ ដបថ្លៃ ៥៥រ ហើយចំណេញ ១៥ រៀល តើស្រាទំពាំងបាយជូរមួយដបទិញមកថ្លៃប៉ុន្មាន ? ។

វិធីបាត់សរសេរ.- ចំណោទ - យួនម្នាក់លក់មួកស្លឹក ៣ឡូ ថ្លៃ ២២៦ រៀល បានចំណេញ ៣៦ រៀល ។ តើមួកនិមួយ ៗ ទិញជាមកថ្លៃប៉ុន្មាន ?

រង្វាស់រង្វាល់

អាទិត្យទី ១ .- អំពីក្រដាសប្រាក់សំរាប់ចាយនៅប្រទេសឥណ្ឌូចិន ៖ ប្រាក់ក្រដាសមួយរៀល, ៥ រៀល ។

សូមយកប្រាក់ក្រដាសមកបង្រៀន ហើយឲ្យបានច្រើនយ៉ាងផង ក្រដាសប្រាក់ជាន់ចាស់ និងក្រដាសប្រាក់ជាន់ថ្មី ។ បង្ហាញក្រដាសប្រាក់រៀលឲ្យសិស្សមើល នេះក្រដាសប្រាក់ ១ រៀល មានសរសេរលេខចំនួន ១ រៀលជាប់នៅនេះផង ដើម្បីកុំឲ្យច្រឡំ មានពណ៌ក្បាច់រចនាក្ដីស្អាតហើយមានរូបយួនប្រុសស្រីទៀតផង ។ ក្រដាសប្រាក់ ១ រៀលជាន់ថ្មី ខុសពីក្រដាសប្រាក់ ១ រៀលជាន់ចាស់ដោយទំហំនិងគំនូរ។ ក្រដាសប្រាក់ប្រាំរៀលជាន់ថ្មីមានរូបប្រាសាទខុសអំពីក្រដាសចាស់ដែលមានរូបគ្មោក ។ល។ ក្រដាសប្រាក់ស្រាល គេយកទៅណាមកណាបាន

ដោយងាយដល់អ្នកជំនួញទាំងឡាយ ប៉ុន្តែត្រូវប្រយ័ត្នក្រដាសប្រាក់ក្លែងក្លាយ គេចំណាំនឹងលេខនឹងសាច់ក្រដាស ឬនឹងពណ៌ក្រដាសៗលៗ

ហាត់គិតមាត់ទទេ .— ក្រៅពីប្រាក់រៀល ឬប្រាក់កាក់មានប្រាក់អ្វីខ្លះសំរាប់ចាយនៅស្រុកយើង ? ប្រាក់ក្រដាសមួយរៀលពណ៌ដូចម្តេច ? មានរូបអ្វី ? ប្រាក់ក្រដាសមួយរៀល នឹងប្រាក់រៀលដូចគ្នាឬ-ទេ ៗ ខុសគ្នានឹងអ្វី ! ឯងមើលពីចម្ងាយស្គាល់ជាក្រដាស ១ រៀល ៥ រៀលឬទេ ៗ ពីព្រោះអ្វីបានជាគេយកក្រដាសធ្វើជាប្រាក់ចាយ ៗ ក្នុងប្រាក់ក្រដាស ១ រៀល នឹងប្រាក់សាច់ ១ រៀលប្រាក់ណាមានដម្លៃជាង ៗ ពីព្រោះអ្វីបានជាមានដម្លៃដូចគ្នា ៗ ក្នុងប្រាក់ក្រដាស ១ រៀលមានប៉ុន្មានកាក់ ៗលៗ

ហាត់គិតនឹងក្ដារឆ្នួន.— ត្រូវជាប៉ុន្មាន ២៥ នឹង ៣៨ រៀល ១០៧ នឹង ៨០ រៀល ៗ ប្រាក់ក្រដាស ៥ រៀល ៣ សន្លឹកនឹងក្រដាស ១ រៀល ២៦ សន្លឹកត្រូវជាប៉ុន្មានរៀល ៗលៗ

អាទិត្យទី ២ .— ប្រាក់ក្រដាស ២០ រៀល ១០០ រៀល ៗ

សូមធ្វើដូចអាទិត្យទី ១ ខាងលើនេះ ពន្យល់សិស្សអំពីពណ៌ទំហំក្រដាសប្រាក់ម្ភៃរៀលនឹង ១០០ រៀលឲ្យស្គាល់ប្រាកដ ៗ

ហាត់គិតមាត់ទទេ.- ក្រដាសប្រាក់មានប៉ុន្មានយ៉ាង ? ក្រដាសប្រាក់អ្វីខ្លះ ? ក្រដាសប្រាក់ទាំងនេះដូចគ្នាឬទេ ? ខុសគ្នានឹងអ្វី ? ។ល។

ហាត់គិតនឹងក្ដាឆ្នួន· ត្រូវជាប៉ុន្មានរៀល ២៧ រៀលនឹង ៣៣ រៀល ។ ១៧៥៛, នឹង ១៤០ រៀល ។ ១៨០៛, នឹង ១០០ រៀល ។ល។ នៅសល់ប៉ុន្មាន ២៨០៛, កាត់ ១៩០ រៀលចេញ ។ ៣៥០ រៀលដក ១៨៥ រៀលចេញ ។ ខ្ញុំខ្ចីគេម្តង ១៥០ រៀល ម្តងទៀត ៩៥ រៀល តើ-ជំពាក់គេទាំងអស់ប៉ុន្មានរៀល ។ បងខ្ញុំជំពាក់គេ ៤៨០ រៀល យក ១៩៥ រៀលទៅសងគេ តើបងខ្ញុំនៅជំពាក់គេប៉ុន្មានរៀលទៀត ។ល។

ហាត់សរសេរ· ចូរធ្វើលេខដូចមានខាងក្រោមនេះ :

២០១ + ១៩៣៛,= ...រៀល ។ ៣៥០៛, + ១៥៥៛,...រៀល។

៣៦៧៛, - ២៧២៛,= . . រៀល ។ ៤៥២៛, – ២០៧៛, ... រៀល។

២- បងចៅនាងទិញចង្កៀង ១ ថ្លៃ ១៦ រៀល ទិញម៉ាស៊ីនច្រៀង ១ ថ្លៃ ៥៤ រៀល រួចបានឲ្យក្រដាស ១០០ រៀលមួយសន្លឹកទៅអ្នកលក់ ។ ត្រូវថែមឲ្យមកវិញ...រៀល ។

អាទិត្យទី ៣.– អំពីប្រាក់ណែន

សូមរកប្រាក់ណែនមកឲ្យសិស្សមើល បើគ្មានត្រូវគូរនៅក្ដារខៀន ប្រាក់ណែនកាន់ដូចស្ពាន់ ឥតមានក្បាច់អ្វីទេ ងាយនឹងធ្វើណាស់ ក្នុង១ណែនមានទម្ងន់ ១៦ រៀល ហេតុនេះបានជាគេចាយ ១៦ រៀល ៗ ឥឡូវនេះរាជការលែងឲ្យចាយប្រាក់ណែននឹងប្រាក់ជាន់ចាស់ហើយ ព្រោះប្រាក់ទាំងនេះមនុស្សខូចគាប់ធ្វើក្លែងក្លាយបានដោយងាយណាស់ ៗ

ហាត់សរសេរ.– មាខ្ញុំលក់ស្រូវបាន ៤ ណែន លក់ពោតបាន ១៤០ រៀល មាខ្ញុំបានប្រាក់ទាំងអស់ .....រៀល ៗ

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ១

គព្វគ្គ

អាទិត្យទី ១.– ចំនួនពីមួយពាន់ ទៅដល់មួយម៉ឺន

ឯរបៀបរាប់ចំនួនពីមួយ ១.០០០ ទៅដល់ ១០.០០០ ក៏ដូចជារាប់ចំនួនពី ១០០ ដល់ ១០០០ ដែរ គេរាប់ជាមួយពាន់មួយ មួយពាន់ពីរ

មួយពាន់បី គរៀងៗ ទៅដល់១.០៩៩ ទើបគេថាមួយពាន់មួយរយ រួចទើបគេរាប់ពីមួយពាន់មួយរយតទៅ មួយពាន់ពីរយ មួយពាន់បីរយ រហូតតទៅដល់មួយម៉ឺន (១០.០០០) ។ ឯចំនួនពី ១ ដល់ ៩ លេខមានតែមួយតួគឺចំនួនរាយឬខ្ទង់រាយ ។ ពី ១០ ដល់ ៩៩ មានលេខពីរតួគឺខ្ទង់ដប់ ។ ១១០ ដល់ ៩៩៩ មានលេខបីតួគឺខ្ទង់រាយ ។ ពី ១.០០០ ដល់ ៩៩៩៩ មានលេខបួនតួគឺខ្ទង់ពាន់ ។ ១០.០០០ ដល់ ៩៩.៩៩៩ មានលេខប្រាំតួគឺខ្ទង់ម៉ឺន ។

ដូចមានតារាងដាក់ឈ្មោះខ្ទង់ខាងក្រោមស្រាប់

ខ្ទង់ម៉ឺន	ខ្ទង់ពាន់	ខ្ទង់រយ	ខ្ទង់ដប់	ខ្ទង់រាយ
៩	៤	៧	៩	២

របៀបរៀនមើល .– នឹងរៀនមើលលេខនេះ គេចាប់មើលពីឆ្វេងទៅស្តាំ ឧបមាដូចជា ៩៤៧៩២ គេមើលថា ប្រាំបួនម៉ឺនបួនពាន់ប្រាំពីររយកៅសិបពីរ ពីព្រោះ៩នៅខ្ទង់ម៉ឺន រួចគេមើលលេខបន្ទាប់ ៤ ពាន់ ពីព្រោះលេខ ៤ នៅក្នុងខ្ទង់ពាន់ហើយមើលលេខតមកទៀត ៧ រយ ពីព្រោះលេខ

៧ នៅខ្ទង់រយ ហើយគេមើលមកទៀតគោសិប ពីព្រោះលេខ ៩ នៅខ្ទង់សិប ហើយគេមើលលេខចុងក្រោយបំផុតជាពីរ ពីព្រោះលេខពីរនៅខ្ទង់ទីឯកប្កាយ ។

របៀបរៀងសរសេរ .— ទឹងសរសេរចំនួនដល់ម៉ឺននេះ ក៏ដូចជាគេសរសេរចំនួនពី ១ ដល់ ១.០០០ ដែរ គេចាប់សរសេរពីឆ្វេងទៅស្តាំ គឺចាប់ពីខ្ទង់ម៉ឺន មកខ្ទង់ពាន់ មកខ្ទង់រយ មកខ្ទង់សិប រួចមកខ្ទង់ទីឯ ប៉ុន្តែបើចំនួនណាមួយខ្វះ ក្នុងខ្ទង់ម៉ឺនក្តី ខ្ទង់ពាន់ក្តី ខ្ទង់រយក្តី ។ល។ គេដាក់លេខសូន្យជំនួស ឧបមាដូចជា ១.៤០៩១ ។

ហាត់គិតមាត់ទទេ .— ហៅចំនួនឲ្យសិស្សសរសេរនៅលើក្តារខៀន ១៥.៩៧២ ។ ១៩.៥៦៣ ។ ៧.៨៩៧ ។ល។ ឲ្យសិស្សមើលសូត្រចំនួនខាងក្រោមនេះ ៩៥.៧៥១ ។ ២.៣៥៦ ។ ៣៧.៤៦១ ។ ៩៥.៦៨៩ ចូរឲ្យសិស្សរាប់បន្ថែមមួយរយៗ ពី ១០០ ទៅដល់ ១០.០០០ ។

វិធីហាត់គិតនឹងការផ្ទួន .— ត្រូវជាប៉ុន្មាន

១៥.០០០ នឹង ២៣.៤០០ ។ ១៣.០០ នឹង ៧០.០០០ ។ ៤៩.០០០ នឹង ៦០ ០០០ ។ ១៣.០០០ ដក ៥.០០០ ចេញ ។ ២— ខ្ញុំគា

៣៤.០០០ នឹង ៣ ០០០ គឺ ៤ នឹង ៣ បានជា ៣៧.០០០ ។ ខ្ញុំគិតទន្ទួនបែបដូចគ្នាតទៅទៀត ។ ៣៦.០០០ នឹង ២.០០០ ។ ៧៣.០០០ នឹង ៩.០០០ ។ ៦៤. ០០ ។ ដក ៣.០០០ ចេញ ។

វិធីហាត់សរសេរបំណោទ . – ក្នុងការសង់ផ្ទះមួយគេបានដឹកឥដ្ឋ ៥ រទេះ ក្នុងមួយរទេះមានឥដ្ឋ ១.០០០ ដុំរួចបានប្រើឥដ្ឋនោះអស់ ៣០០០ ដុំតើគេនៅសល់ឥដ្ឋប៉ុន្មានដុំទៀត ។

២- អ្នកម៉ៅការម្នាក់បានទិញដីមួយកន្លែងថ្លៃ ១.៥៤០ រៀល អ្នកនោះបានសង់ផ្ទះមួយនៅនាដីនោះថ្លៃ ៥.៤៨៧ រៀល ដល់លក់ផ្ទះទៅវិញបានថ្លៃ ៨.៩០០ រៀល តើអ្នកនោះបានចំណេញប៉ុន្មាន?

អាទិត្យទី២– លេខគុណនឹង ១០ - ១០០ - ១.០០០

ចានមួយថ្លៃ ៥ រៀល បើចាន ១០ ថ្លៃប៉ុន្មាន ។ យើងដឹងថាចានមួយថ្លៃ ៥ រៀល បើចាន ១០ យ៉ាងដូច្នេះថ្លៃ ៥ រៀលដប់ដងទៅទៀត គឺថា ៥ ដប់ដងត្រូវជា ៥០ ។ ក៏ប៉ុន្តែយើងគុណលេខចំនួនប៉ុន្មាន ៗ ក្តីនឹង ១០ ១០០-១.០០០ នេះគេមិនចាំបាច់ធ្វើលេខដូចធម្មតាទេ គ្រាន់តែថែមសូន្យមួយនៅខាងស្តាំចំនួននោះ បើគុណនឹង ១០ ។ សូន្យពីរបើគុណនឹង ១០០ ។ សូន្យបី បើគុណនឹង ១.០០០ ។

អាទិត្យទី១._ លេខចែកនឹង ១០ - ១០០ - ១.០០០ កែវដប់ថ្លៃ ៦០ រៀល តើកែវមួយថ្លៃប៉ុន្មាន ។ យើងដឹងថាកែវដប់ថ្លៃ ៦០ រៀល បើកែវមួយថ្លៃតិចជាងគឺយ៉ាងដូច្នេះ ៦០ : ១០ = ៦ រៀល ។ ក៏ប៉ុន្តែនឹងចែកលេខចំនួនប៉ុន្មាន ៗ ក្តីនឹង ១០ - ១០០ - ១.០០០ នេះគេមិនចាំបាច់ធ្វើលេខដូចធម្មតាទេ គេគ្រាន់តែបន្ថយកណ្តក់សញ្ញាពីខាងស្តាំទៅខាងឆ្វេងមួយខ្ទង់ សម្រាប់ចែកនឹង១០ ។ ពីរខ្ទង់សម្រាប់ចែកនឹង១០០ បីខ្ទង់សំរាប់ចែកនឹង១.០០០ ។ល។ ឧបមាដូចជាលេខ ៨.៩២០ ចែកនឹង ១០ ត្រូវបាន ៨៩២,០ ។ ៨.៩២០ ចែកនឹង១០០ ត្រូវបាន ៨៩,២០ ៨.៩២០ ចែកនឹង១០០០ ត្រូវបាន ៨,៩២០ ។ល។

មេរៀនឲ្យចាំមាត់ បើកាលណាត្រូវចែកចំនួនអ្វីមួយ ៗ នឹង១០ ១០០ - ១.០០០ នោះ គេមិនបាច់ធ្វើលេខទេ គេត្រូវតែបន្ថយកណ្តក់សញ្ញាពីស្តាំទៅឆ្វេងមួយខ្ទង់ ពីរខ្ទង់ បីខ្ទង់ ។ល។

រង្វាស់រង្វាល់

អាទិត្យទី ១.– ដេស៊ីម៉ែត្រ

សូមពិនិត្យម៉ែត្រឲ្យឃើញថាម៉ែត្រនោះចែកជា ១០ កំណាត់ស្មើគ្នា

មួយកំណាត់ហៅថាមួយដេស៊ីម៉ែត្រ ឬមួយភាគដប់នៃម៉ែត្រ មួយដេស៊ីម៉ែត្រ គឺមួយភាគដប់តូចជាងម៉ែត្រ ។

មួយម៉ែត្រមាន ១០ ដេស៊ីម៉ែត្រ គេសរសេរកាត់ ដ.ម. ឧបមាដូចជា ៦៥ ម = ៦៥០ ដ.ម. ។ ៩០ ដ.ម. = ៩ ម ឧបមាវាស់បណ្ដោយវត្ថុអ្វីមួយ គេឃើញ ២ ម៉ែត្រ ៧ ដេស៊ីម៉ែត្រ ឬ ២ ម៉ែត្រនឹង ៧ ភាគដប់ម៉ែត គេសរសេរ ២ ម ៧ ។

គេវាស់បណ្ដោយវត្ថុមួយទៀត ឃើញ ៤ ដេស៊ីម៉ែត្រ ភាគដប់ម៉ែត្រ គេសរសេរ ០,៤០, ៧ នឹង ០ ៤ ហៅថាចំនួនបែងភាគគត់ ៧ ភាគដប់នឹង ៤ ភាគដប់ ហៅចំណែកបែងភាគគត់ពីមួយចំនួនណាគ្មានចំណែកបែងភាគគត់ហៅថាចំនួនជុំ ចំនួនបែងភាគគត់តែងមានចំណែកបែងភាគគត់ពីមួយជាប ។

ពាក្យសួរ –១– មួយម៉ែត្រមានប៉ុន្មានដេស៊ីម៉ែត្រ ?

២– មួយដេស៊ីម៉ែត្រ គឺជាភាគប៉ុន្មានពីម៉ែត្រ ?

៣– យ៉ាងដូចម្ដេចហៅថាចំនួនជុំ

៤– យ៉ាងដូចម្ដេចហៅថាចំនួនបែងភាគគត់ ?

៥– ចំនួនបែងភាគគត់មានប៉ុន្មានចំណែក ?

៦– ក្នុងចំនួនបែងភាគគត់ លេខខ្ទង់ដើមខាងស្តាំមកណ្តក់សញ្ញា ហៅអ្វី

វិធីហាត់សរសេរ.– ចូររកចំនួនខាងក្រោមនេះ ៖

៣៤ម + ៥៧ម = . . . ដ.ម. ។ ១៤០ម : ១០ = . . . ដម ។

១៨៧ ដ.ម. × ៤៩ = . . . ដ.ម. ។ ២៤ ដ.ម. × = . . . ដ.ម. =

. . ដ.ម. ។ ១៣ ដ.ម. × ៣០ ម· ៥ ដ.ម. = . . . ម . . . ដ.ម. ។

អាទិត្យទី ២.– ដេស៊ីលីត្រ

រង្វាល់ចំណុះចំនួនគត់គឺលីត្រ រង្វាល់លីត្រមួយ យើងអាចវាល់ចំណុះដបស្រាទំពាំងបាយជូរមួយបានឬទេ ? ដបទឹកក្រូចមួយបានឬទេ ? ហេតុអ្វីបានជាវាល់មិនបាន ។ ដើម្បីនឹងវាស់ប្រវែងខ្លី ។ ជាងម៉ែត្រនោះ គេបានក្រិតបែកម៉ែត្រនោះជាដេស៊ីម៉ែត្រ បើយ៉ាងដូច្នេះគឺថាដូចគ្នាដែរ ទឹងវាល់ចំណុះវត្ថុអ្វីនិមួយៗ ដែលតូចជាងលីត្រនោះគេបានធ្វើរង្វាល់តូចជាងលីត្រ គឺដេស៊ីលីត្រ ។ គេសរសេរកាត់ ១ ដ.ល. ។ ដេស៊ីលីត្រគឺ ១ ភាគ ដប់តូចជាងលីត្រ ហេតុដូច្នេះមួយលីត្រមានដប់ដេស៊ីលីត្រ (១០ ដ.ល.) ។

សូមត្រួតត្រាផ្ទៀងមើល ទឹកលីត្រហើយនឹងដេស៊ីលីត្រ រាល់ទឹកដេស៊ីលីត្រហើយចាក់ទៅក្នុងលីត្រ ។

វិធីហាត់គិតមាត់ទទេ ៖— មានប៉ុន្មានដេស៊ីលីត្រក្នុង២ លីត្រ ? ៥ លីត្រ ? ៣លីត្រ ? ។ ១លីត្រកន្លះ ? ៣លីត្រកន្លះ ? ។

ដបមួយមានចំណុះស្រាមួយលីត្រ គេបានលក់អស់៥ ដ-ល-នៅសល់ស្រាប៉ុន្មានដេស៊ីលីត្រទៀតក្នុងដបនោះ ? ។ រួចគេលក់ម្ដងទៀតអស់៣ដ-ល- ក្នុងដបស្រានោះនៅប៉ុន្មានដេស៊ីលីត្រទៀត? ដែលនឹងបំពេញដបមួយមានចំណុះ មួយលីត្រគេត្រូវចាក់ថែមប៉ុន្មានទៀតទៅក្នុងដបនោះ បើសិនជានៅក្នុងដបនោះមាន២ ដ.ល-?។ ៥ដ-ល.។ ៨ដ-ល-។ ១ដ-ល ។ ៧ ដ-ល-។ ៦ដ-ល-។ ៩ដ ល-។ ៤ដ-ល-។ ២ ដ-ល-។

ចំណោទ.— ធុងមួយមានស្រាចំណុះ៥ល៨ គេដងស្រានោះមុនដំបូង២ល- រួច១ល៦ ហើយគេចាក់ចូលទៅវិញ១ល៩។ មានស្រាប៉ុន្មានលីត្រទៀតនៅក្នុងធុងនោះ ?។

អាទិត្យទី ៣.— ដេស៊ីក្រាម

សូមបង្រៀនដូចរបៀបខាងលើនេះ ។

មធ្យមដ្ឋាន និង អាទិកដ្ឋាន

ធរណីមាតសាស្ត្រ

អាទិត្យទី១ = អំពីមុម . មុមផ្សេង ៗ –

ប្រដាប់បង្រៀន .– ប្រដាប់ឈាន (កំប៉ា)

អត្ថន័យ .– បន្ទាត់ ខ. ក. នឹងបន្ទាត់ ខ. គ. ដែលចេញពី ចំណុចតែមួយបង្កើតជាមុម មួយគឺមុម ក. ខ. គ. ។ បន្ទាត់ ខ. ក. នឹង ខ. គ. ជាជ្រុង

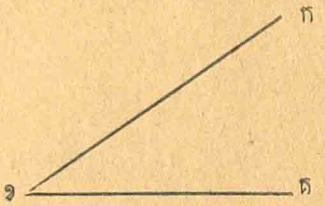

របស់មុម ។ ចំណុច ខ. ជាកំពូលរបស់មុម ។

មុមផ្សេង ៗ ១ មុមកែង – មុមកែងកើតពីជ្រុងសំយុងត្រង់លើគ្នា ។

២ – មុមស្រួច – តូចជាងមុមកែង ។

៣ – មុមញាយ – ធំជាងមុមកែង ។

សេចក្ដីរំលឹក ៖- មុមតូចធំមិនមែនស្រេចនឹងប្រវែងជ្រុងឡើយ គឺស្រេចនឹងរង្វះជ្រុងដែលឃ្លាតពីគ្នា ។ សូមគ្រូយកប្រដាប់ឈានពីរទំហំខុសគ្នាមកធ្វើពិសោធន៍ឲ្យសិស្សមើល ។ ហើយឲ្យសិស្សនេះហៅឈ្មោះមុមដោយហៅអក្សរកំពូលនៅកណ្ដាលជានិច្ច ។

អាទិត្យទី ២.- បួនជ្រុងស្មើ- បន្ទាត់អឌ្ឍបាត (មេឌីយ៉ាន) បន្ទាត់ទ្រូង (ឌីយ៉ាគោណាល់)

ប្រដាប់បង្រៀន ៖ ក្រដាសបួនជ្រុងស្មើដើម្បីបត់បង្ហាញសិស្សឲ្យឃើញថា ៖

ក.- ក្នុងបួនជ្រុងស្មើបន្ទាត់អឌ្ឍបាតនឹងបន្ទាត់ទ្រូងកាត់គ្នាចំពាក់កណ្ដាល ។

ខ.- ហើយមុមដែលកើតឡើងជាមុមកែង ។

អាទិត្យទី៣.- បរិវេណនៃបួនជ្រុងស្មើ ។

អាទិត្យទី៤.- រកប្រវែងជ្រុងមួយក្នុងបួនជ្រុងស្មើ ។

សូមគ្រូចាត់ចែងបង្រៀនផងចុះ ។

កុមារដ្ឋាន

នព្វន្ត

មេរៀនទី ១ — ចំនួនពី ២០ ដល់ ២៩

ការរៀនរាប់ - រៀនមើល - រៀនសរសេរចំនួន

របស់សំរាប់បង្រៀន — បង្កើះបាច់ - បង្កើះរាយ ប្រាក់កាក់ ១០ សេន ២០ សេន និងលុយសេន

របៀបបង្រៀន :-

១ - បញ្ជាក់អំពីចំនួន ពី ១ ដល់ ១៩

២ - រៀនចំនួន ២០- លើកបង្កើះ ១៩ បង្ហាញសិស្សហើយថែមបង្កើះ ១ទៀត ពន្យល់សិស្សថាត្រូវជា ២០

៣ - ពន្យល់របៀបសរសេរចំនួន ២០- សរសេរឲ្យសិស្សមើលនៅលើក្តារខៀន - ឲ្យសិស្សសរសេរនៅក្តារខៀន - ឲ្យសិស្សសរសេរនៅលើក្តារឆ្នួន

៤– ពន្យល់របៀបរៀនរាប់ - រៀនមើល - រៀនសរសេរចំនួន ២១ ២២ - ២៣ --- ដល់ ២៩ តាមរបៀបខាងលើនេះ ។

៥– ការហាត់បញ្ឆាក់អំពីរបៀបរៀនរាប់ - រៀនមើល រៀនសរសេរចំនួនពី ១៩ ដល់ ២៩ ។

៦– ការហាត់គិតមាត់ទទេ ឲ្យសិស្សរាប់បន្ថែម ២ - ៣ - ៤ - ៥ ពី ១ ដល់ ២៩ រាប់បន្ថយមកវិញ ។

មេរៀនទី ២ .– ចំនួនដល់ ២៩ - រៀនធ្វើលេខបូកឥតគ្រាទុក ។

របៀបបង្រៀន .–

១– ការហាត់គិតមាត់ទទេ - ឲ្យសិស្សរាប់បង្កើន - គ្រាប់គ្រួសបន្ថែម ២ៗ - ៣ៗ - ៤ៗ - ៥ៗ ពី ១ ដល់ ២៩ ។

២– ពន្យល់របៀបធ្វើលេខបូកនៅលើក្ដារខៀន

៣ - ឲ្យសិស្សធ្វើលេខបូកនៅលើក្ដារខៀន

៤– ការហាត់បញ្ឆាក់នៅលើក្ដារឆ្នួន

មេរៀនទី ៣ .– ចំនួនដល់ ២៩ - រៀនធ្វើលេខសងឥតគ្រាទុក

មើលតាមរបៀបខាងលើនេះ

មេរៀនទី ៤.- ចំនួនដល់ ២៩ - រៀនមេលេខគុណនឹងមេ ២ ទ្វេគុណ ។

មេរៀនទី ៥. ចំនួនដល់ ២៩ រៀនចែកចំនួនជាពីរ - ពាក់កណ្តាល ។

មេរៀនទី ៦.- សាបញ្ជាក់អំពីវិជ្ជាដែលបានរៀនក្នុងខែនេះ ។

រង្វាស់រង្វាល់

មេរៀនទី ១.- អំពីរង្វាស់ដេស៊ីម៉ែត្រ (ដ.ម)

របស់សំរាប់បង្រៀន.- ម៉ែត្របត់ - ដេស៊ីម៉ែត្រគោះ - បន្ទះប្រវែង ១ ដ.ម. - ៣ ដ.ម. - ៥ ដ.ម. ។

របៀបបង្រៀន.-

១ សួរសាកបញ្ជាក់អំពីម៉ែត្រ ។

២ នាំសិស្សពិនិត្យមើលម៉ែត្រ ឃើញចែកជា ១០ ចំណែកស្មើគ្នា

៣– គ្រូគូសគំនូសប្រវែង ១ ដ.ម. នៅលើក្តារខៀន ។

៤– នាំសិស្សពិនិត្យមើលប្រវែង ១ ដ.ម. ។

៥- ឲ្យសិស្សគូសគំនូសប្រវែង ១ ដ.ម. នៅលើក្ដារខៀនហើយវាស់បញ្ជាក់

៦· នាំសិស្សហាត់ស្ទាបបណ្ដោយរបស់ដែលមានប្រវែង ២-៣-៤-៥ ដេស៊ីម៉ែត្រ ៗ

៧– ការហាត់គិតមាត់ទទេ គិតផ្ទេរពីម៉ែត្រទៅដេស៊ីម៉ែត្រ ៗ ពីដេស៊ីម៉ែត្រទៅជាម៉ែត្រ ៗ

មេរៀនទី២-អំពីរង្វាស់ សង្ទីម៉ែត្រ

មេរៀនទី៣–អំពីរង្វាស់ ដេស៊ីម៉ែត្រក្រឡា

មេរៀនទី៤–សារបញ្ជាក់ឡើងវិញ

សុំមើលតារាងរបៀបធ្វើជូនជាគំរូខាងលើស្រាប់ ៗ

ការសំខាន់ក្នុងការបង្រៀនរង្វាស់-រង្វាល់នៅថ្នាក់កុមារដ្ឋាន គឺឲ្យសិស្សស្គាល់ប្រវែង ចំណុះ ទម្ងន់នៃរបស់ដែលសិស្សបានពិនិត្យដោយបានឃើញបានលើកហើយឲ្យប៉ះស្ទាបដោយមើល ដោយលើក ពុំចាំវាស់វាល់ឬថ្លឹង ៗ ហេតុនេះសុំលោកគ្រូនាំសិស្សហាត់ស្ទាន ហាត់ប្រើប្រាស់រង្វាស់រង្វាល់ដែលបានបង្រៀនឲ្យបានច្រើនបំផុត ៗ

បរិច្ឆេទលំដាប់

ខែតុលា

មេរៀនទី ១.- ចំនួនពី ២០០ ដល់ ៣០០

ការរៀនរាប់ - រៀនមើល - រៀនសរសេរចំនួន

មេរៀនទី ២.- ចំនួនដល់ ៣០០ - រៀនធ្វើលេខបូកនិង-

លេខសង

មេរៀនទី ៣.- ចំនួនពី ៣០០ ដល់ ៤០០

ការរៀនរាប់ - រៀនមើល - រៀនសរសេរចំនួន

មេរៀនទី ៤.- រៀនមេលេខគុណ (មេ ៣ - ៤ - ៥).

មេរៀនទី ៥.- ចំនួនពី ៤០០ ដល់ ៥០០

ការរៀនរាប់ - រៀនមើល - រៀនសរសេរចំនួន

មេរៀនទី ៦.- ចំនួនដល់ ៥០០

រៀនគុណចំនួននឹង ៣ - ៤ - ៥

មេរៀនទី ៧.– ចំនួនដល់ ៥០០

រៀនចែកចំនួនជា ៣ - ៤ - ៥ ។

សុំធ្វើតាមរបៀបរៀបចំដូនជាគំរូគណិតសូន្យនៅវគ្គលេខ ២ មុននេះ សព្វគ្រប់ស្រាប់ហើយ ទាំងរបៀបបង្រៀន ពប់មើល - សរសេរចំនួន នឹងរបៀបបង្រៀនធ្វើលេខ ។

រង្វាស់ - រង្វាល់

មេរៀនទី ១.– អំពីរង្វាស់ដេកាម៉ែត្រ

របស់សំរាប់បង្រៀន.– ម៉ែត្រ - ខ្សែកប្រវែង ១ ដេកាម៉ែត្រ

របៀបបង្រៀន.– នាំសិស្សចេញទៅក្រៅកន្លែងរៀន ។

មានកាន់ក្តារជ្នួននឹងដីស ។

១– នាំសិស្សវាស់ប្រវែង ១០ ម៉ែត្រ

២– ប្រាប់សិស្សថាប្រវែង ១០ម គេហៅថា ១ ដេកាម៉ែត្រសរសេរកាត់ (១ ដា. ម.)

៣– នាំសិស្សពិនិត្យមើលប្រវែង ១០ម ឲ្យស្គាល់ច្បាស់ ដើម្បីឲ្យចេះស្មានប្រវែង ១ ដា. ម.

៤– ការហាត់ស្ទាន - នាំសិស្សស្ទានបណ្ដោយផ្លូវ ទីណាដែល-មានប្រវែង ១ ដា ម. - ២ ដា.ម. - ៣ ដា.ម. . . . ហើយវាស់បញ្ជាក់នឹងច្រវាក់ដេកាម៉ែត្រ ។

៥– ការហាត់គិតមាត់ទទេ - នាំសិស្សហាត់គិតផ្ទេរពីដេកាម៉ែត្រទៅជាម៉ែត្រ - ពីម៉ែត្រទៅជាដេកាម៉ែត្រ ។

៦- ការហាត់ដោយសរសេរ - សំដែងការហាត់ទាំងពីរបែបនេះឲ្យសព្វគ្រប់ផង ។

មេរៀនទី ២.– អំពីច្រវាក់ ១ ដេកាម៉ែត្រ.

របៀបសំរាប់បង្រៀន.– ច្រវាក់ ១ដេកាម៉ែត្រ នឹងម៉ែត្រម៉ត់ ។

របៀបបង្រៀន.– (ចេញទៅក្រៅកន្លែងរៀន)

១– នាំសិស្សវាស់ប្រវែង ១០ម សួរសាកអំពីដេកាម៉ែត្រ តាមមេរៀនថ្ងៃមុន ។

២– នាំសិស្សវាស់ប្រវែង ១០ម នោះនឹងច្រវាក់ដេកាម៉ែត្រ ហើយពន្យល់សិស្សថាច្រវាក់នេះមានប្រវែង ១០ ម៉ែត្រ

៣– នាំសិស្សពិនិត្យមើលច្រវាក់នោះ (ក្នុង ១ ម៉ែត្រមានប៉ុន្មានកំណាត់ - មានអ្វីជាសំគាល់ ក្នុង ៥ម មានអ្វីជាសំគាល់)

៤- ការហាត់ស្ទាន

៥– ការហាត់គិតមាត់ទទេ

៦– ការហាត់ដោយសរសេរនៅក្នុងសៀវភៅ សុំតែងការហាត់ទាំងនោះឲ្យសព្វគ្រប់ផង ។

មេរៀនទី ៣ .– អំពីរង្វាល់ដេកាលីត្រ ។

មេរៀនទី ៤ .– អំពីទម្ងន់ ១ ដេកាក្រាម ។

សុំមើលតាមរបៀបជាគំរូខាងលើនេះហើយ សូមតែងការហាត់ឲ្យបានសព្វគ្រប់ផង ។

មជ្ឈិមដ្ឋានទី ២

វិទ្យាសាស្ត្រ

មេរៀនក្នុងខែ .–

អាទិត្យទី ១ .– អំពីគ្រឿងប្រដាប់សំរាប់ដកដង្ហើម ។ អំពីការដកដង្ហើម ។

អាទិត្យទី ២ .– អំពីគ្រឿងប្រដាប់សំរាប់ឈាមរត់ ។ អំពីការឈាមរត់ក្នុងខ្លួន ។ – អំពីការបញ្ចេញវត្ថុសៅហ្មង ។

អាទិត្យទី៣.– អំពីពួកសត្វ ។ អំពីថនិកសត្វ ។ល។

អាទិត្យទី៤ – សូមសាបម្រៀនឡើងវិញ ។

មេរៀនខាងលើនេះ សុទ្ធមានក្នុងសៀវភៅវិទ្យាសាស្ត្រ ថ្នាក់អាទិកដ្ឋានខ្លះហើយ ខ្លះទៀតដែលគ្មានក្នុងសៀវភៅនេះសូមលោកតែងផងចុះ តាមមេរៀនជាគំរូខាងក្រោមនេះ ។

មេរៀនជាគំរូ.– អំពីការឈាមរត់ ។

ប្រដាប់សំរាប់បង្រៀន.– ឈាមស្រស់ បេះដូងជ្រូក មួយ បំពង់ កៅស៊ូ ផ្ទាំងគំរូឈាមរត់ក្នុងខ្លួន ។ល។

ការពិនិត្យ.– ចាប់សរសៃស្ទាបបេះដូង – ដងពចរ រាប់ចំនួនដងពចរក្នុងមួយមីនុត បានពី ៧០ ទៅដល់ ៨០ នៅរូបមនុស្សគ្មានជម្ងឺ ។

មេរៀន.– ដូចម្តេចហៅថាឈាម (ឈាមជាវត្ថុរាវមានព៌ណក្រហមខាប់ ហើយស្អិតផង ក្លិនឆ្អាប ប្រៃ ។ល។ ឈាមនៅកន្លែងណា ។ កាលណាយើងយកម្ជុលទៅចាក់សាច់យើង នៅកន្លែងណាក៏ដោយយើង

នឹងឃើញឈាមចេញមកពីក្នុងសាច់យើង មានពណ៌ក្រហមជាំ ៗ ដូច្នេះ នៅក្នុងខ្លួនយើងទាំងមូល មានឈាមគ្រប់កន្លែង ៗ យើងមើលកដៃយើង នឹងឃើញនៅក្រោមស្បែក មានសរសៃវ៉ាម ហើយមានពណ៌ខៀវបន្តិច នោះគឺជាបំពង់ដែលឈាមរត់ពាសពេញក្នុងខ្លួនយើង ។ល។

អំពីបេះដូង .— បើយើងដាក់ដៃយើងទៅលើទ្រូងខាងឆ្វេងយើង នឹងដឹងបេះដូងយើងកំរើក ៗ បេះដូងជាអ្វី? (បេះដូងជាគ្រឿងប្រដាប់មួយសំខាន់ណាស់ សំរាប់ធ្វើឲ្យឈាមរត់ក្នុងខ្លួនយើង) ។ ចុះបើបេះដូងមិនដើរ តើយើងនឹងបានសេចក្ដីយ៉ាងណា? (យើងនឹងស្លាប់ទៅមិនខាន) ។ តើបេះដូងនោះប៉ុនណាទៅ? (វាមិនធំប៉ុន្មានទេ ប្រហែលប៉ុនកំភួនដៃ មានរាងដូចជាក្ដិបដូង (សូមបង្ហាញបេះដូងជ្រូក ឬគំនូររូបបេះដូងឲ្យសិស្សឃើញផង) ។

សរសៃឈាមរត់ .- សរសៃឈាមរត់តើដូចម្ដេច? (សរសៃឈាមរត់បែករសេមរសាម ពាសពេញទាំងខ្លួន ដូចជាមែកឈើដែរ មានតាំងពីធំទៅតូច ដែលនាំឲ្យចេញចូលក្នុងបេះដូង' ។

ឈាមមានប្រយោជន៍អ្វី .- ឈាមសំរាប់ទ្រទ្រង់ជីវិត នឹងគ្រប់ចំណែកនៃខ្លួនយើង តាមខ្យល់អាកាសបំរុងធាតុដែលយើងដក

ដង្ហើមតាមសួតៗ ឈាមនេះហើយអាចបង់បញ្ចេញវត្ថុសៅហ្មង ពីក្នុងខ្លួនយើងទៅក្រៅបាន ។

ឈាមកើតមកពីអ្វី .— ឈាមកើតមកពីអាហារដែលយើងបរិភោគរាល់ថ្ងៃ ។ល។

របៀបសង្ខេប .— ឈាមស្រស់ជាវត្ថុរាវមានពណ៌ក្រហម ខាប់ មានក្លិនឆ្អាបហើយប្រៃបន្តិច ។ ឈាមអាកមានពណ៌ក្រហមជាំ ។

ឈាមរត់ក្នុងខ្លួនយើងឥតមានឈប់សោះឡើយតាមសរសៃឈាមៗបេះដូងជាសាច់ដុំមួយ មានប្រយោជន៍បូមនៅខាងក្នុង សំរាប់ត្រង់ឈាមឲ្យស្អាត ហើយធ្វើឲ្យឈាមរត់ចេញ-ចូលពាសពេញក្នុងខ្លួនយើង ។ កាលណាបេះដូងកំរើកម្តង ៗ ឈាមរត់ចេញពីបេះដូងទៅពាសពេញទាំងខ្លួនតាមសរសៃ ហើយវិលចូលទៅក្នុងបេះដូងវិញ តាមសរសៃមួយបែបទៀត ។ ឈាមជាគ្រឿងប្រដាប់យ៉ាងប្រសើរណាស់ សំរាប់ទ្រទ្រង់ជីវិតឲ្យរស់នៅ ។

ពាក្យសួរក្នុងមេរៀន .— ឈាមជាវត្ថុដូចម្តេចៗ ឈាមរត់ក្នុងខ្លួនយើងដូចម្តេច ។ ដូចម្តេចហៅថាបេះដូង ។ ហេតុអ្វីបានជាបេះដូងកំរើកជានិច្ច ។ ឈាមរត់ក្នុងខ្លួនយើងតាមអ្វី ។ ឈាមក្នុងខ្លួនយើងមានប្រយោជន៍អ្វីទេ ។

អនាម័យ

មេរៀនក្នុងខែ:

អាទិត្យទី១ .— ការរក្សាគ្រឿងវិញ្ញាណ ។ ការថែរក្សាភ្នែក-ត្រចៀក ។

អាទិត្យទី២ និងទី៣ .— ការថែរក្សាសរសៃវិញ្ញាណ ។ល។

អាទិត្យទី៤ .— សាបង្រៀនមេរៀនក្នុងខែឡើងវិញ ។

សូមបង្រៀនតាមសៀវភៅវិធីបង្ការរោគតាំងពីទំព័រទី១៦ រហូតដល់ទំព័រទី២០។ មេរៀនឯទៀតខ្ញុំបានធ្វើមេរៀនជាគំរូជូនពីឆ្នាំមុនរួចអស់ហើយ សូមមើលទស្សនាវដ្ដីលេខ ៣ ឆ្នាំទី២ ត្រង់ទំព័រ ៧៨ ទៅដល់ទំព័រ ៨១ ។

អាទិកដ្ឋាន

វិត្តស្សាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី១ .— រំពីសត្វព្រៃ

គ្រូត្រូវរកផ្ទាំងគំនូរដែលមានរូបសត្វព្រៃ បង្ហាញសិស្សដូចជាខ្លាធំ-ខ្លាវេង ។ល។

ខ្លួនខ្លា.- នាំសិស្សពិនិត្យមើលរូបរាងសត្វខ្លា ។ ឲ្យសិស្សសង្កេតមើលខ្លួនខ្លា ។ រាងដូចម្ដេច ។ ឲ្យសង្កេតមើលក្បាលមាត់ ។

ក្រចកខ្លា.- ខ្លាមានជើងប៉ុន្មាន? សត្វដែលមានជើងបួនហៅសត្វអ្វី? នៅចុងជើងមានអ្វី? ក្រចកខ្លាមានសណ្ឋានបែបណា ។ (កោងខុបចុះក្រោមស្រួចលឹបចូលលូតចេញបានតាមចិត្ត) ឯក្រចកនេះសម្រាប់អ្វី? (ចាប់ក្រញាំសត្វជាអាហារ) ធ្មេញខ្លាស្រួចហើយវែង ។ ចង្កូមវារឹងហើយមុតណាស់ៗ ខ្លួនខ្លារាងទន់ក្លន់ហើយរហ័សណាស់ ។

អាហារខ្លា.- ខ្លាស៊ីអ្វី? វាចាប់សត្វអ្វីខ្លះ យកមកបរិភោគ? សត្វដែលបរិភោគសាច់នៅគេហៅសត្វអ្វី? (មំសាហារសត្វ) ខ្លានៅជិតមនុស្សឬទេ? វាច្រើននៅឯណា? ខ្លាកាចឬស្លូត? គេបាញ់យកស្បែកវាធ្វើអ្វី? ក្រចកវាគេធ្វើអ្វី?

អាទិត្យទី២.- អំពីពស់

ប្រដាប់សម្រាប់បង្រៀន.- គ្រូត្រូវរកពស់ត្រាំស្រាដាក់កែវយកមកបង្ហាញសិស្ស បើគ្មានដូច្នេះទេត្រូវរកផ្ទាំងគំនូរដែលមានរូបទ្រង់សត្វៗ

នាំសិស្សសង្កេតមើលរូបរាងពស់ដូចម្ដេច ? (វែងដូចអន្ទង់)គេឃើញមានអ្វីនៅពាសពេញខ្លួនវា ? (មានស្រកា)

មេរៀនសង្ខេប.— ឧរគសត្វគឺជាសត្វមានឈាមត្រជាក់ខ្លួនសត្វនេះគ្មានរោមទឹងស្លាបទេ មានតែស្រកាពាសពេញជុំវិញខ្លួនហើយលូនលើដីៗ ពស់គ្មានជើងទេ ។ ពស់ខ្លះដូចជាពស់សម្លាប់កន្ដើបដែលជាពស់គ្មានពិសទេ ។ខ្លះមានពិសបិកស្លាប់ដូចជាពស់វែកជាដើម ។ ពស់ថ្លាន់គ្មានពិសទេ ប៉ុន្តែវាអាចរិតមនុស្សស្លាប់បានដោយវាធំហើយវាខ្លាំងផងៗ ពស់សកតាមរដូវ ។

អាទិត្យទី៣.— ការបរបាញ់

ប្រដាប់សម្រាប់បង្រៀន.— នេសាទុបករណ៍ខ្លះដូចជាស្នា-ធ្នូ-ព្រួញ-មូល-អន្ទិប ដង់- បន្ទឹង ។ល។

ពាក្យសួរ.— គេចាប់សត្វឬសម្លាប់សត្វដោយវិធីបែបណាខ្លះ ? (ពាក់-បាញ់ឬដាក់ថ្នាំបំពុល) សត្វអ្វីខ្លះ ដែលគេបំផ្លាញដោយវាជាសត្វចង្រៃ ? សត្វអ្វីខ្លះដែលគេបាញ់ឬដាក់អន្ទិបយកសាច់ជាអាហារ ។ គេបាញ់ខ្លាយកអ្វីវា ? ដំរីយកអ្វី ។ សត្វណាខ្លះ ដែលគេបាញ់យកស្បែក ។ យកស្នែង ។ យកឆ្អឹង ។ យកមកធ្វើថ្នាំ ។

អាទិត្យទី៤- អំពីនេសាទ

នេសាទឧបករណ៍- អួន មង សំណាញ់ អន្ទាង ឆ្នុក គន អទ្រុត លប ទ្រូ សៃយ៉ុន ។ល។

ការនេសាទត្រីមានប្រយោជន៍ច្រើននៅប្រទេសឥណ្ឌូចិន គេនេ-សាទត្រីនៅទន្លេនឹងសមុទ្រ ។

តាមមាត់សមុទ្រស្រុកតុងកឹង ស្រុកកូសាំងស៊ីនហើយនឹងស្រុកខ្មែរ គេនេសាទត្រីបានច្រើនណាស់ ។

នៅនគរខ្មែរកន្លែងចាប់ត្រីធំបំផុត គេច្រើនធ្វើនៅទន្លេសាប ក្នុងមួយឆ្នាំៗដល់ខែមិនា មានចិន យួន ចាមហើយនឹងខ្មែរច្រើនទៅនៅមាត់បឹងទន្លេសាប តាមធម្មតាគេធ្វើផ្ទះខ្ពស់ៗនៅក្នុងទឹកនៅជិតផ្ទះនោះគេធ្វើរានសំរាប់ហាលត្រីផង ។

របៀបធ្វើការនេសាទ គេច្រើនធ្វើតាមបែបបូរាណ នៅក្នុងទឹកគេបោះបង្គោលឈើតូចៗជាច្រើនប្រយោជន៍នឹងទាំងកំទេចកំទីដែលអណ្ដែតទឹកមកហើយនឹងឲ្យត្រីមកនៅផង គេយកព្រួលឫស្សីទៅព័ទ្ធជុំវិញកន្លែងនោះរួចហើយអ្នកនេសាទដងត្រីនោះនឹងថ្នង អ្នកនេសាទខ្លះប្រើមង ។

ក្នុងមួយថ្ងៃគេលើកមួយដងឬពីរដង មុននឹងលើកគេវាយទឹកដេញត្រីនឹងបន្ទះឬស្សី ។

តាមស្ទឹងអ្នកនេសាទច្រើនដាក់ផ្នស់ធ្វើនឹងឬស្សីរាំងនៅមាត់ស្ទឹង - គេដាក់មែកឈើជាច្រើននៅកន្លែងណាដែលគេធ្វើនេសាទ ប្រយោជន៍ឲ្យត្រីមកនៅរួចស្រេចហើយទើបគេរាំងផ្នស់ខាងក្រោម ឯផ្នស់នោះបីចំណែក ចំណែកមួយគេហៅថាព្រួលធ្វើនឹងបន្ទោះឬស្សី ចំណែកមួយទៀតហៅថាប្រា គឺជាប្រដាប់ចាប់ត្រីចំហនៅជិតព្រួល ចំណែកទីបីហៅជាសិងនៅជិតប្រា គឺជាកន្ទ្វង់ដាក់ត្រីដល់រដូវទឹកស្រកត្រីចុះតាមទឹកមកលុះទើសនឹងព្រួលវាហែលចូលទៅក្នុងប្រា ។

ឯត្រីដែលចាប់បានមក គេយកមកធ្វើត្រីងៀតត្រីឆ្អើរ,ប្រហុក, ទឹកត្រី,ផ្អក,ខ្លាញ់នឹងការផង ។

គេនាំត្រីងៀតទៅលក់ច្រើននៅស្រុក (សិង្ហបុរី) សន្គប៉ូហើយនឹងប្រទេសចិន

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី ១ .— ជម្ងឺក្អក .— ជម្ងឺក្អកមានពីរយ៉ាង ៖ ជម្ងឺក្អក

មានខ្ទុះហូរចេញនឹងជម្ងឺភ្នែកឡើងបាយ ។ ជម្ងឺនេះឆ្លងឬទេ ? ដូច្នេះត្រូវធ្វើម្ដេច ? (កុំឲ្យមមង់ឬរុយរោម) កុំយកដៃឬកំណាត់កកខ្វក់ជូតភ្នែក ។

ជម្ងឺភ្នែកមានខ្ទុះហូរចេញមានលក្ខណៈយ៉ាងណា ត្របកភ្នែកហើមកែវភ្នែកក្រហម មានខ្ទុះហូរចេញជានិច្ច ភ្នែកឡើងជាសមើលអ្វីមិនច្បាស់ ជម្ងឺភ្នែកឡើងបាយមានលក្ខណៈបែបណា បែបគ្នានឹងជម្ងឺភ្នែកមានខ្ទុះដែរតែនៅខាងក្នុងត្របកភ្នែកមានឡើងបាយដុំតូចៗ ។

ដុំនេះទុកយូរទៅ នឹងកើតជាដំបៅដោយរោមភ្នែកជូត ។ ត្រូវដាក់ថ្នាំបណ្ដោយ ពុំនោះទេភ្នែកនឹងខូច ។

អាទិត្យទី ២ .– ការថែរក្សាភ្នែក

កុំពាល់ភ្នែកនឹងម្រាមដៃ - ត្រូវជៀសវាងកុំឲ្យប៉ះទង្គិចនឹងអ្វី កុំឲ្យត្រូវខ្យល់ ធូលី ឬផ្សែង ។ ត្រូវខ្ទបពន្លឺចាំងខ្លាំងដោយកុំមើលថ្ងៃ ។ ត្រូវដាក់សៀវភៅមើលចម្ងាយ ៣០ ស.ម. ពីភ្នែក ។ បើភ្នែកឡើងក្រហមត្រូវលាងនឹងទឹកក្ដៅ បើពុំជាត្រូវទៅរកពេទ្យមើលកុំបណ្ដោយ ។

មេរៀនសង្ខេប.– ជម្ងឺភ្នែកនេះឈឺយឺតណាស់ ប៉ុន្តែគង់នឹងបណ្ដាលឲ្យខ្វាក់បានដូចជាជម្ងឺភ្នែកដែលមានខ្ទុះហូរចេញនោះដែរ មុន-ដំបូងភ្នែកចាញ់ពន្លឺថ្ងៃណាស់ចេះតែហូរទឹកភ្នែក ខាងត្របកមានឡើង

ផ្កាយដុំតូច ៗ ដូចជាគ្រាប់ផ្កាយគេមើលឃើញគ្រាប់ផ្កាយនោះជាក់ច្បាស់ ដោយត្រឡប់ត្របកភ្នែកខាងក្នុងចេញមកខាងក្រៅ ដល់ត្របកភ្នែកត្រឡប់ចូលទៅក្នុងវិញ ក្រោមភ្នែកផុតគ្រាប់ផ្កាយនោះហើយក៏កើតជា-ដំបៅ ដល់ក្រោយមកភ្នែកឡើងពណ៌ប្រផេះហើយក៏មើលលែងឃើញសោះ ៗ ហេតុដូច្នេះតែកាលណាមានជម្ងឺឈឺភ្នែកនេះហើយត្រូវរួសរាន់រកថ្នាំថែទាំជាប្រញាប់ ឯថ្នាំទៀតត្រូវរកតែថ្នាំណាដែលធ្វើដោយមានក្បួនខ្នាតត្រឹមត្រូវ ចូរកុំទុកភ្នែកឲ្យឈឺហួសការហើយទើបទៅរកគ្រូពេទ្យឲ្យ;មើលនោះ ៗ

អាទិត្យទី ៣.— ការថែរក្សាត្រចៀក

ត្រូវជូតស៊ីកត្រចៀកឲ្យស្អាតជានិច្ច បើទឹកចូលត្រចៀកត្រូវប្រញាប់ក្វារចេញឲ្យអស់តែទុកនឹងបណ្ដាល ឲ្យកើតអំបៅអំបែកខួបត្រចៀកកុំក្វារត្រចៀក នឹងរបស់រឹងឬស្រួច ខ្ទាប ជ្រុលដៃនាំឲ្យធ្លាយក្រដាសត្រចៀកឬកោសដាច់សាច់ខាងក្នុង ត្រូវប្រើសំឡីក្នុងការក្វារត្រចៀក;ដោយផ្សើមទឹកអប់បន្តិច ៗ ផង (ទឹកកូឡូញ)

អាទិត្យទី៤ រៀនសាដើមឡើងវិញ

មណ្ឌលមជ្ឈដ្ឋានទី ១

វិទ្យាសាស្ត្រ

អាទិត្យទី ១.— ថនិកសត្វ

ប្រដាប់សម្រាប់បង្រៀន.— គ្រូត្រូវរកផ្ទាំងគំនូររូបថនិកសត្វ មកបង្ហាញសិស្សមានរូប ឆ្កែ ឆ្មា សេះ ដំរី ជ្រូក គោ ជាដើម ។

លក្ខណៈនៃ ថនិកសត្វ.— ចូរពិនិត្យមើលសត្វគោមានស្បែកដុះរោមជុំវិញខ្លួនវា ? (រោម) វាមិនពងដូចជាសត្វស្លាបទេ វាកើតកូនតែម្ដងៗ វាចិញ្ចឹមកូនវានឹងទឹកដោះ ។ សត្វខ្លះដែលរោមដុះជុំវិញខ្លួន ហើយចិញ្ចឹមកូននឹងទឹកដោះ ។ ពួកសត្វនេះជាពួកថនិកសត្វ (ថនៈ ឬថនា: ដោះ) ថនិកសត្វជាសត្វឈាមក្ដៅ គឺចំហាយឈាមមិនផ្លាស់ប្ដូរបានឡើយ ។

មានថនិកសត្វខ្លះនៅក្នុងទឹកដូចជាផ្សោតនឹងត្រីសមុទ្រមួយយ៉ាងដែលបាកំងហៅថា បាឡែន ថនិកសត្វខ្លះទៀតនៅលើអាកាសដូចជាប្រចៀវ ឬជ្រើង ។

អាទិត្យទី ២ និងទី៣.– គេបែកថនិកសត្វច្រើនពួកៈពួកទី១ គឺថនិកសត្វណាដែលស៊ីសាច់ជាអាហារ ហើយមានចង្កូម និងក្រញ៉ាំ ពូកែណាស់ដូចឆ្មា, ខ្លាធំ, ខ្លារខិនជាដើមគេហៅថា មំសាហារសត្វ ថនិកសត្វខ្លះទៀតស៊ីស្មៅជាអាហារ ដូចជាគោ ក្របី - ជាម - ពពែជា សត្វទំពាអៀង មួយពួកទៀតដូចជា ទន្សាយ - សេះ - ដំរី - ជ្រូក-ស្រុក ជ្រូកព្រៃ ជាសត្វមិនទំពាអៀង ។ ពួកថនិកសត្វណាដែលស៊ីស្មៅជាអាហារគេហៅថា តិណាហារសត្វ ។ ថនិកសត្វមួយពួកទៀតដែលស៊ីសត្វល្អិត ៗ ជាអាហារដូចជាប្រចៀវឬត្រឹងគេហៅថា បាណកាហារសត្វ ។

អាទិត្យទី ៤ បក្សី

ប្រដាប់សម្រាប់បង្រៀន មាន់

លក្ខណៈបក្សី– មាន់មានលក្ខណៈប្លែកពីថនិកសត្វដូចម្ដេចខ្លះៗ មានអ៊ូពទ្ធខ្លួន ។ មានជើងប៉ុន្មាន ។ មានធ្មេញឬទេ ។ មានបង្កើតកូនតែម្ដងឬពង សិន ។

បក្សីជាសត្វឈាមក្តៅគ្មានដោះទេ រោមវាមានបីយ៉ាង៖ រោមណាវែង ៗ ដុះនៅស្លាបនិងកន្ទុយ រោមខ្លី ៗ ដុះនៅពាសពេញខ្លួនវា ចំណែករោមសំឡីដុះនៅក្រោមរោមវែងនិងរោមខ្លី ៗ គឺរោមសំឡីនេះហើយដែលបក្សីទុកដូចជាភួយដើម្បីការពារនឹងធាតុត្រជាក់ ។ ចំពុះវារឹង មានស្លាបពីរជើងពីរ ហើយជើងមួយ ៗ មានម្រាម ៤ ចេះហើរ-ចេះដើរ ហើយបង្កើតកូនដោយពង ។ ក្នុងពួកបក្សីមានបក្សីស្រុក ដូចជាមាន់ ទា ។ល។ និងបក្សីព្រៃដូចជាខ្លែង ក្អែក ចាប ។ល។ មានបក្សីច្រើន-ហើររកស៊ីតែថ្ងៃ គេហៅថាបក្សី ទិវាចរ ខ្លះដូចជាមៀម ទីទុយចេញហើររកស៊ីតែយប់ គេហៅថាបក្សី រាត្រីចរ ។

បក្សីខ្លះដូចជាទា ក្ងាន ស្មោញ ប្រវឹក ទុង មានម្រាមជើងជាប់គ្នានិងស្បែក វាហែលទឹកបានដោយងាយ សត្វនេះដើរនៅដីមិនបានលឿនទេ ។ បក្សីខ្លះមានជើង ក-ចំពុះ វែងប្រយោជន៍នឹងឲ្យងាយរកចំណីអាហារស៊ីក្នុងភក់ក្នុងទឹកជ្រៅល្មមៗដូចជាក្រសារ ក្រៀល កុក កន្ទុំ ត្រដក់ មានទឹកខ្វក ។

តាមធម្មតាគ្រប់តែបក្សី គឺបក្សីតូច ៗ ជាដើមនោះ ជាសត្វមានប្រយោជន៍នឹងយើង ពីព្រោះវាស៊ីដង្កូវ-កំពោធ ហើយនិងបាណកជាតិចាំង

ឡាយដែលបំផ្លាញដំណាំយើង ហេតុដូច្នេះចូរយើងប្រយ័ត្ន កុំសម្លាប់វា កុំធ្វើឲ្យអន្តរាយសំបុកវាឲ្យសោះ ។

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី១ – ការថែរក្សាទីលំនៅ

ត្រូវរើសកន្លែងសង់ផ្ទះ ៖ នៅទីក្រុងត្រូវសង់តាមវិថីធំៗ នៅស្រុកស្រែត្រូវរើសទីទួលនៅឆ្ងាយពីទីថុកត្រពាំងផ្លូវទឹក ។ គួរសង់ផ្ទះឲ្យបានបែរមុខទៅខាងត្បូង ។ ដើមឈើទាំងឡាយធ្វើឲ្យអាកាសបរិសុទ្ធ ហើយតែកុំឲ្យដាំជិតផ្ទះពេក ដើម្បីទុកឲ្យពន្លឺព្រះអាទិត្យនិងអាកាសចូលក្នុងផ្ទះ ។

ត្រូវសង់ក្រោលគោ-ក្របី-សេះ-ទ្រុងជ្រូក-មាន់-ទា និងបង្គន់ឲ្យឆ្ងាយពីផ្ទះ ។

រាល់ព្រឹកត្រូវបើកទ្វារបង្អួចទាំងអស់ត្រូវបោសក្តារក្រោលថ្មមៗ កុំឲ្យធូលីហុយឡើងត្រូវជូតគ្រឿងតុ-តាំង ដោយសំពត់សើមត្រូវរើពូកខ្នើយ-ភួយ-កន្ទេល-មុង ហាលថ្ងៃឲ្យបានញយៗ ។ ត្រូវបោសទីកួមឲ្យបានស្អាតជាទិច ហើយត្រូវដុតសម្រាមចោល ។

សុភាសិត - កន្លែងណាដែលមានពន្លឺព្រះអាទិត្យចូល កន្លែងនោះពុំសូវមានមេរោគទេ ។

អាទិត្យទី ២ - សត្វរស់នៅនឹងខ្លួនមនុស្ស

សត្វរស់នៅនឹងខ្លួនមនុស្សមានពីរពួក ៖ មួយពួកដែលយើងអាចមើលឃើញដូចជាចៃ, សង្កើច, មូស, ព្រូននឹងមេក្រមរមាស់ ។ មួយពួកទៀតយើងមើលដោយភ្នែកពុំឃើញទេគឺជា :

អតិសុខុមប្រាណ ចៃអាចចម្លងជម្ងឺ : គ្រុនធ្លង់, គ្រុនសាចុះឡើង, ឃ្លង់ ។

មានចៃពីរយ៉ាង : ចៃក្បាល១យ៉ាង ចៃខ្លួនឬចៃសំពត់អាវ១ យ៉ាង ចៃទាំងអស់សុទ្ធតែស្លាកគ្រោកដូចគ្នា គួរឲ្យខ្ពើមណាស់ ចៃក្បាលច្រើននៅក្នុងផ្នួសក់ ច្រើននៅក្នុងសក់ក្បាលមនុស្សណាដែលវែង ៗ ចៃខ្លួន ឬ ចៃសំពត់អាវច្រើនមាននៅដោយសំលៀកបំពាក់ ហើយចូលចិត្តនៅតែសំលៀកបំពាក់ណាដែលប៉ះពាល់ផ្ទាល់នឹងស្បែក

ត្រូវប្រយ័ត្នកុំឲ្យសង្កើចនៅក្នុងដំណេក ។ ត្រូវដេញបំបាត់មូសកុំឲ្យវាខាំ ពីព្រោះមូសខាំបណ្ដាលឲ្យទៅជាគ្រុនចាញ់ ។ ព្រូនច្រើន

នៅក្នុងពោះវៀន ។ សត្វនេះកើតមកអំពីចំណីអាហារមិនឆ្អិន ។ រមាស់បណ្ដាលកើតមកពីការស្មោកគ្រោក ។

អាទិត្យទី៣ – ជម្ងឺសើស្បែក

សេចក្ដីរំឭក. – ជម្ងឺសើស្បែកទាំងប៉ុន្មាន (កម ឫសក្រទិច ឫសបណ្ដើរកូន ដំបៅឆ្កា ដំបៅពក). សុទ្ធសឹងបណ្ដាលពីមេរោគទាំងអស់ ដែលជាហេតុនាំឲ្យឆ្លង ដូច្នេះ កុមារដែលកើតរោគនេះតាង់តែសំអាតខ្លួនឲ្យណាស់ ត្រូវកាត់ក្រចកដៃឲ្យអស់ពេញ ត្រូវរកថ្នាំលាបទើបជា ។ ឯកុមារដែលគ្មានកើតរោគនេះ ត្រូវកុំឲ្យប៉ះពាល់នឹងកុមារឈឺ ឬ ក៏យករបស់អ្វីនៃកុមារនេះមកប្រើប្រាស់ឲ្យសោះ ។

អាទិត្យទី៤.– កិច្ចដែលត្រូវធ្វើក្នុងពេលមានរោគរាតត្បាត

អាសន្នរោគ ពិស ផ្ការាំងហៅថា ប៉េស្ដ ។

ចំពោះជម្ងឺអាសន្នរោគ - ១– ត្រូវដាំទឹក - ចំអិនបន្លែឲ្យឆ្អិនហើយគ្រប ចំណីអាហារកុំឲ្យរុយទំ ។ ២– ត្រូវស្អាតឲ្យណាស់ ។ ៣– ត្រូវចាក់ថ្នាំការពារខ្លួន ។ ចំពោះជម្ងឺប៉េស្ដ - ដូចគ្នានឹងជម្ងឺអាសន្នរោគដែរ តែត្រូវជៀសវាងសង្កើចនឹងត្រូវចាប់កណ្ដុរសម្លាប់ដុតចោល ។

មេរៀនសង្ខេប .— រុយបណ្ដាលឲ្យឈឺអាសន្នរោគ មូសបណ្ដាលឲ្យឈឺគ្រុនចាញ់ ចៃបណ្ដាលឲ្យកើតពិស ពិសបារាំងហៅថា "ប៉េស្ដ" ជាជម្ងឺរបល់នាំឲ្យមនុស្សស្លាប់រង្គាលជាច្រើនផង ។ ជម្ងឺរបល់នេះ បណ្ដាលមកពីចៃចម្លងជម្ងឺពិសនេះទៅមនុស្ស ពីព្រោះចៃខាំកណ្ដុរដែលកើតពិស លុះវាមកខាំមនុស្សទៀត វាបញ្ចូលមេរោគពិសនោះមកក្នុងខ្លួនមនុស្ស ។ ហេតុដូច្នេះ បានជាថាជម្ងឺពិស គឺជាជម្ងឺកណ្ដុរចម្លងតៗគ្នាមកមនុស្សដោយសារចៃ ។ ត្រូវធ្វើបំបាត់កណ្ដុរកុំឲ្យមានជាដរាប កាលណាមានកើតជម្ងឺពិសក្នុងស្រុក ត្រូវដុតខ្មោចកណ្ដុរដែលអ្នកប្រទះឃើញហើយត្រូវចាប់ចៃចោលផង ។

បរិប្ណណាដ្ឋន

វិត្តស្មាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី១ .— ១ អំពីអាហារ

របស់សំរាប់បង្រៀន ៖ អង្ករ - ម្សៅនំបុ័ង - នំបុ័ង ។

នាំសិស្សនិយាយដោយសួរឲ្យឆ្លើយដូចមានរបៀបខាងក្រោមនេះ ។

អ្នកបរិភោគអ្វីជាអាហារ ? ជាតិណាខ្លះបរិភោគបាយដូចយើង ។ បារាំងបរិភោគបាយដូចយើងដែរឬទេ ? ជាតិណាខ្លះដែលអាស្រ័យ-នំបុ័ង ? គេចំអិនបាយដូចម្តេច ? នំបុ័ងយ៉ាងដូចម្តេច ? បើស៊ីបាយទទេបានឬទេ ? ឯងអាស្រ័យបាយនឹងអ្វីខ្លះ ? ។

២– អំពីបន្លែ

របស់សំរាប់បង្រៀន ៖ ប៉េងប៉ោះ, ត្រប់-ជីរ-សាឡាត់ជម្ពូ-ផ្លែឈើអ្វីទៅទៀត ។ ឲ្យសិស្សរកម្នាក់មួយមុខៗ បន្លែឯទៀត ។

ពាក្យសួរ.— យើងបរិភោគបន្លែណាខ្លះ ? ឲ្យសិស្សម្នាក់ចាំបង្ហាញបន្លែមួយមុខៗ ។ បន្លែណាខ្លះដែលគេបរិភោគស្រស់ឆ្អិន ? អន្លក់គេបរិភោគដូចម្តេច ? អ្វីខ្លះដែលយើងបរិភោគជាអន្លក់ ។ (ស្លឹកកាំង-សាឡាត់ - ជីរ - ខាត់ណា ។ល។) នៅក្នុងជម្ពូមានជាតិអ្វី? (កាប់ជម្ពូឆ្អិនមួយឲ្យសិស្សមើលជាតិម្សៅ) ។ បន្លែណាទៀតដែលមានជាតិម្សៅ ? ផ្លែឈើណាខ្លះ ដែលយើងបរិភោគជាកល់ខៃជាអាហារ ?

អាទិត្យទី ២.– អំពីត្រី

ឲ្យសិស្សរកត្រីស្រស់ - ត្រីងៀត - ត្រីឆ្អើរ ផ្អក · ប្រហុក ។

ពាក្យចោទ.– គេយកត្រីមកចំអិនធ្វើបានម្ហូបអ្វីខ្លះ? បើទុកឲ្យបានយូរគេយកត្រីទៅធ្វើដូចម្ដេចខ្លះ? គេប្រឡាក់ - ឆ្អើរត្រីដូចម្ដេច? ។ល។ គេបរិភោគប្រហុករបៀបដូចម្ដេច? ។

២- សត្វស្រុកដែលគេយកសាច់ជាអាហារ របស់សំរាប់បង្រៀន សាច់ជ្រូក - សាច់គោ - សាច់ក្របី · សាច់មាន់ ។ល។

អាទិត្យទី ៣.– ១ សត្វព្រៃដែលគេយកសាច់ជាអាហារ

២.– ទឹកដោះគោ

របស់សំរាប់បង្រៀន ទឹកដោះគោឆៅ ខ្លាញ់ប៊ឺរ ប្រូម៉ាស-(បើមាន)

អាទិត្យទី ៤.– អំពីស៊ុត (ពង)

សូមគ្រូតែងពាក្យសួរផងចុះ

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី ១.– ១ ត្រូវបរិភោគល្មមសមគួរ ។

មើលក្នុងសៀវភៅវិធីបង្ការរោគទំព័រ ២៤

២ ត្រូវបរិភោគអាហារដែលល្អឥតទោស ។

អាទិត្យទី២.– ១ ត្រូវចេះផ្សំចំណីអាហារ

២ ត្រូវចំអិនសាច់ទឹកអាហារឲ្យល្អ

អាទិត្យទី៣.–៤ ត្រូវបរិភោគតាមសំរួលហើយទំពាឲ្យល្អិតផង ។

សូមគ្រូមើលក្នុងសៀវភៅវិធីបង្ការរោគចុះ ។

កុមារដ្ឋាន

វត្ថុស្វាធ្យាយន៍

អាទិត្យទី ១ – អំពីខ្លួនមនុស្ស

គ្រូចាត់សិស្សម្នាក់ឲ្យទៅឈរនៅមុខសិស្សឯទៀត សួរហើយឲ្យសិស្សម្នាក់ ៗ ចង្អុលប្រាប់សិស្សទាំងឡាយថា នេះហៅក្បាល ? នេះ-លលាដ៍ក្បាល ។ល។ គ្រូឲ្យសិស្សម្នាក់ ៗ ស្ទាបក្បាលលលាដ៍ក្បាលខ្លួនឯងរៀងរាល់គ្នា ។ល។

ពាក្យសួរ.– ឯណាក្បាល ? ឯណាមុខ ?

ក្បាលរាងដូចម្ដេច ? ក្បាលភ្ជាប់ទៅដងខ្លួនដោយអ្វី? ។ សក់ដុះនៅឯណា ? សក់ក្មេងពណ៌ដូចម្ដេច ? ចុះសក់មនុស្សចាស់វិញ ? នៅលើមុខមានអ្វីខ្លះ ? (ឲ្យសិស្សចង្អុលគ្រប់ ៗ គ្នា) ភ្នែកសំរាប់ធ្វើអ្វី ? ចិញ្ចើមនឹងរោមភ្នែកមានប្រយោជន៍ដូចម្ដេច ? ច្រមុះសំរាប់ធ្វើអ្វី ? នៅក្នុងមាត់មានអ្វីខ្លះ ? យើងស្ដាប់យើងឮដោយសារអ្វី ? ។ ល ។

អំពីដងខ្លួន

គ្រូឲ្យសិស្សម្នាក់ ទៅឈរនៅមុខសិស្សឯទៀតហើយឲ្យដោះអាវចេញទើបលោកគ្រូចង្អុលអវយវៈផ្សេង ៗ ។

ពាក្យសួរ.– ឯណាហៅថាដងខ្លួន ។ ដងខ្លួនខាងលើហៅថាអ្វី ? ខាងក្រោមហៅថាអ្វី ? ឯណាឆ្អឹងជំនី ? ឯណាឆ្អឹងខ្នង ? យើងពត់ខ្លួនបានទៅខាងណាខ្លះ ? ដោយហេតុអ្វី ? ឆ្អឹងខ្នងយើងមិនមែនជាឆ្អឹងមួយដុំវែងនោះទេ ? គឺជាឆ្អឹងកំណាត់ខ្លី ៗ ត្រួត ៗ លើគ្នា ហេតុនេះហើយបានជាយើងពត់ខ្លួនទៅខាងណាក៏បាន ។ នៅ-ក្នុងទ្រូងមានអ្វីខ្លះ ? (បើមានផ្ទាំងគំនូរត្រូវយកមកបង្ហាញសិស្សឲ្យស្គាល់

សួត- បេះដូងហើយនឹងក្រពះ- ពោះវៀន- ថ្លើម- ប្រមាត់- ដែលនៅក្នុងពោះមើលពុំឃើញ)

អាទិត្យទី២ .- ១- អវយវៈ លើក្រោម

សូមគ្រូធ្វើតាមរបៀបមុនៗ ចង្អុលបង្ហាញសិស្ស ឯណាហៅថាដៃ ដើមដៃ- កែងដៃ- កំភួនដៃ- កដៃ- បាតដៃ- ខ្នងដៃ- ម្រាមដៃ- ថ្នាំងដៃ- ក្រចក- ជើង- ភ្លៅ- ជង្គង់- កំភួនជើង- កជើង- ភ្នែកគោរ កែងជើង- បាតជើង- ខ្នងជើង- ម្រាមជើង ។

សូមគ្រូពន្យល់ប្រយោជន៍នៃសន្ទាក់ដៃជើងនិមួយ ៗ ឲ្យសិស្ស ឃើញច្បាស់ ។

២ _ ភ្នែក

អាទិត្យទី៣ .- ១- ត្របៀក ២- ប្រមុះ ។

អាទិត្យទី៤ .- ១- អណ្តាត ២- ស្បែក ។

វិធីបង្ការរោគ

អាទិត្យទី ១ .- ការថែរក្សាសក់

សូមគ្រូបង្រៀនតាមសៀវភៅវិធីបង្ការរោគទំព័រ៤៣

អាទិត្យទី២.- ត្រូវធ្វើកុំឲ្យមានចៃ

សូមមើលក្នុងសៀវភៅដដែលទំព័រ ៤៦ ។

អាទិត្យទី៣.- ត្រូវមើលជម្ងឺរមាស់

ជម្ងឺរមាស់ពុំដែលជាឯងទេ ហេតុដូច្នេះត្រូវតែមើលដូចតាមរបៀបខាងក្រោមនេះ ៖

ត្រូវដុសខ្លួននឹងសាប៊ូខ្មៅ ដុសក្លួតនឹងសាប៊ូខ្មៅឲ្យយ៉ាងខ្លាំង កមនេះនឹងបែកហើយមេរោគអាត់នឹងពងអាត់របើកចេញពីរន្ធ រួចត្រូវងូតទឹកដុសសាប៊ូលាបថ្នាំស្ពាន់ធ័រទុកមួយថ្ងៃ ទើបងូតទឹកក្ដៅលាងខ្លួនចេញ ។ បើនៅមានមេអាត់ទៀតត្រូវធ្វើដដែលឡើងវិញម្ដងទៀត ។

ត្រូវស្ងោរខោអាវឲ្យស្អាតហើយដេកលើកំរាលស្អាត ។

អាទិត្យទី៤.- សាបស្រៀនឡើងវិញ ។

លោកនីតិ

សំរាប់គ្រប់ថ្នាក់

អំពីសំបុត្រកំណើត

សំបុត្រកំណើតមានប្រយោជន៍ណាស់ ហេតុនេះត្រូវកុំធ្វេស

ប្រហែលឲ្យសោះ បើមានកូនកើតរវាងបីថ្ងៃត្រូវរកសាក្សីបានពីរនាក់ ហើយនាំគ្នាទៅសាលាឃុំប្ដឹងសុំចុះកំណើតកុមារនោះ ហើយត្រូវសុំចម្លងកំណើតមួយច្បាប់ទុកប្រើការទៅថ្ងៃក្រោយ ដូចចូលទៅរៀនក្នុងសាលាឬបង់កាតឬប្ដូរសម្ភារៈផ្សេងៗ(?) … ផ្ទាល់ … គ្នាដល់តុលាការអំពីសម្បាច់មត៌កក្ដី ត្រូវមានជាតិសញ្ញាប័ត្រជំរាប ។

បើនៅក្រុងភ្នំពេញ កាលណាមានកូនកើតត្រូវទៅប្ដឹងមេសង្កាត់ (មេឃុំ) ក្នុងពេលដែលកើតនោះ ទើបមេឃុំចេញសំបុត្រមួយឲ្យគាត់យកទៅមន្ទីរពេទ្យបាលពេត ដើម្បីឲ្យពេទ្យការពារពេតទៅបណ្ដុះអុត-កុមារនោះភ្លាម រួចបាននាំទៅចុះកំណើតនៅសាលាឃុំវិញក្នុងកំណត់បីថ្ងៃ ។

ពាក្យសួរចោទ.– បើមានកូនកើតត្រូវធ្វើដូចម្ដេច? នៅភ្នំពេញគេធ្វើដូចម្ដេចទៀត? បើមិនបានទៅប្ដឹងមេឃុំឲ្យចុះកំណើតទេនោះនឹងមានទោសដូចម្ដេច? (លក្ខិន័យ) សំបុត្រកំណើតមានប្រយោជន៍យ៉ាងដូចម្ដេចខ្លះ? ។

សំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ (អាវាហវិវាហ)

មុននឹងរៀបការកូនប្រុស-ស្រីត្រូវមាតាបិតាខាងកូនស្រី ទៅប្ដឹងមេឃុំចំនួន ៨ ថ្ងៃមុនរៀបមង្គលនេះ មេឃុំត្រូវចេញសំបុត្រមួយច្បាប់មាន-

ចុះឈ្មោះស្វាមីខ្លួនប្រុស-ស្ត្រីហើយបញ្ញត្តថា បើឈ្មោះណាមានទាក់ទង-នឹងនាងនេះនឹងអ្នកនេះ ត្រូវប្ដឹងតវ៉ាក្នុងរវាង៨ថ្ងៃមុននឹងរៀបអាពាហវិវាហ តែបើហួសកំណត់ថ្ងៃនេះហើយនឹងទុកជាស្រេច លុះរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ស្រេចហើយ មាតា-បិតានឹងកូនប្រុស-ស្រីមានសាក្សីពីរនាក់ នាំគ្នាទៅចុះអេតាស៊ីវិលនៅសាលាឃុំ រួចសុំសំណៅមួយសន្លឹកទុកប្រើការទៅពេលក្រោយ ពីព្រោះមានច្បាប់បញ្ញត្តថា នរណាយកគ្នាជាប្ដីប្រពន្ធពុំបានចុះអេតាស៊ីវិលនោះមិនពេញជាប្ដីប្រពន្ធទេ បើមានហេតុទាស់ទែងលែងលះគ្នានោះ រាជការមិនទទួលបណ្ដឹងឡើយ បដិសេធចោលជាអសារ-ឥតការ ។

សួរទោទ.- សូមសួរទោទ នាំសិស្សនិយាយឲ្យបានបេះប្រាកដដូចមានរបៀបមុនៗស្រាប់ ។

មរណភាព

របៀបកើតនឹងស្លាប់មិនប្លែកគ្នាប៉ុន្មានទេ នៅទីក្រុងបើមានមនុស្សស្លាប់គេទៅប្ដឹងសុំសំបុត្រមេឃុំ រួចយកសំបុត្រនោះទៅមន្ទីរការពាររោគដើម្បីឲ្យគ្រូពេទ្យទៅពិនិត្យមើលខ្មោចនោះ តើស្លាប់ដោយរោគអ្វី ៗ លុះពេទ្យពិនិត្យមើលត្រឹមត្រូវហើយទើបអនុញ្ញាតឲ្យយកខ្មោចនោះទៅកប់ ឬ

រូបជាតាមកំណត់ពេលវេលា ដែលគ្រូពេទ្យបានបញ្ចត្តគន្ធសំបុត្រនោះស្រាប់ ៗ រួចពីនោះមកបីថ្ងៃទើបបានគេនាំគ្នាទៅចុះមរណភាពឯសាលាឃុំដូចជាចុះកំណើតនោះដែរ ៗ

មេសូត្រត់មាត់

(សំរាប់គ្រប់ថ្នាក់)

១- សេចក្តីស្នេហាចំពោះបងប្អូន

បងប្អូនប្រុសស្រី	ទោះតូចធំក្តី	គោរពស្រឡាញ់គ្នា
រាប់អានស្នេហ៍ស្និទ្ធ	ផ្ញើចិត្តមេត្តា	កុំទាស់ទែងគ្នា
ជាការមិនល្អ ៗ	បងត្រូវថែមប្អូន	ឲ្យដូចជាកូន
ចេញពីទទេរ	ប្អូនត្រូវគោរពខ្លាច	កុំអាចតបត
ទើបអ្នកបានល្អ	បវរពេកក្រៃ ៗ	ចរចារគ្នា
ប្រើពាក្យសោភា	បន្ទន់សំដី	ពោលចំពោះប្អូន
ចំពោះបងក្តី	គោរពតែគិតគៃ	លែលកឲ្យសមរ
ទើបអ្នកគេស្ញប	សុខតតទុក្ខា	មកលាយប្រឡំ
ព្រោះតែអ្នកប្រើ	សំដីគួរសម	ឥតគុំឥតគំ

រូបរម្យបិតថេរ ៗ កិច្ចការពេកជ្រៅ បងត្រូវប្រដៅ
ដោយចិត្តស្និទ្ធស្នេហ៍ ប្អូនមានកំហុស គិតខុសវៀចវេរ
ទំនាស់ក្ដីគេ ប្រាប់កុំបង្អន់ ៗ ម្យ៉ាងទៀតជេដ្ឋា
ត្រូវកាន់កិរិយា រក្សាដៅពង្ស ធ្វើខ្លួនឱ្យល្អ
ស្មោះសរស្លូតត្រង់ ការកេរ្ដិ៍ពូជវង្ស ឬជាតម្រា ៗ
ប្អូនធ្វើតាមក្រោយ កុំហ៊ានបណ្ដោយ តែងតែធ្វើគ្រាប់
ប្រព្រឹត្តកោតក្រែង យកបងជាច្បាប់ ធ្វើប្នេះពាល់ស្លាប់
កុំបែកគ្នាឡើយ ៗ

ពាក្យពន្យល់.- ទទេរ= ពោះ, ផ្ទៃ ៗ បវរ =(ម·ថ· ប·វ៉)
ប្រសើរ សោភា = សម, ល្អ ៗ ជេដ្ឋា = បង ៗ
ស្មោះសរ =សេចក្ដីកកពយពក់ទាក់ ៗ

២.- អំពីដែក

ដែកមានប្រយោជន៍ ឥតអ្វីប្រដូច ដល់ពូជដែកឡើយ គេរកឃើញ ច្បាស់ ប្រាកដជាក់ហើយ មានមិនឆ្ងាយឡើយ ក្នុងកម្ពុជា ៗ ស្រុក កំពង់ស្វាយ រន្ទើស្រុះសាយ ដឹងគ្រប់គ្នា ខេត្តកំពង់ធំ កើត ដូចបព្វតា បើបង់បានរ៉ែ កាយដុតក្នុងឡ ៗ នៅស្រុកគីរ៉ុប គេធ្វើ

សព្វគ្រប់ កាយវាមកគេ បានច្រើនហើយទើប បបញ្ចូលក្នុងឡ ដុត ហើយទើបក កើតជាដែកស្អិត ៗ ដែកនេះផុយទៅ ព្រោះជាប់ ធ្យូងទៅ ជាអាចម៍ដែកពិត គេធ្វើដែកថែប ដុតក្លើងសំរិត សំរាំង ពិនិត្យ ដេញអាចម៍ឲ្យអស់ ៗ ចំណែកដែកស្អិត ជាដែកផុយពិត ព្រោះលាយអាចម៍នោះ គេធ្វើឆ្នាំងខ្វះ ចង្ក្រានដូចថ្មោះ កូនជញ្ជីង ព្រោះ ជាដែកផុយស្រួយ ៗ ប៉ែកខាងដែកថែប គេធ្វើគ្រប់បែប ពិសិដ្ឋលេខមួយ ពិសេសថៃថ្វា ជាប់ស្អិតឥតស្រយេ ធ្វើអ្វីពុំ ព្រួយ មុតហើយរឹងផង ៗ ដូចកាំបិតកោរ កន្ត្រៃប្ដូក សាស្ត្រាវុធបុរាណ ប្ដូមលក់ដោយ មុតរឹងកន្ទង គេប្រាថ្នាប៉ង់ ព្រោះជាប់ពេកក្រៃ ។

ពាក្យពន្យល់ :– បព្វតា = កំភ្ញុ ៗ សំរិត = ធ្វើឲ្យស្អាត ៗ សំរាំង = ធ្វើឲ្យស្រាំង, ជ្រើសរើសយកតែល្អ ៗ

៣– ការធ្វើស្ករ

ទឹកត្នោតកើតជាស្ករ
មានសម្បូណ៌កំពង់ស្ពឺ
កំពតពីរអាទើ
នេះគេធ្វើស្ករច្រើនណាស់ ៗ
ដំបូងគេយកឃ្នាប
ប្រហាច់តាមប្រែក្រឡះ

សង្កេតឃើញទន់ប្លាស់ ថាទឹកអាចហូរធ្លាក់បាន ។
ទើបគេបិតបុងផ្កា ទឹកហូរហៀរចេញតាកហាន
ហើយគេវិលវិងថ្កាន ទៅឯផ្ទះយកបំពង់ ។
ដែលធ្វើពីឫស្សី ប្រញាប់ខ្ចីយកមកត្រង់
គឺគេយកទៅចង ក្រោមផ្កាហោងពេញផ្ទស់ទៀត ។
ការពារក្រែងជូរខក យកសំបកតពេលជាតិ
រះបតមកដាក់ទៀត ក្នុងបំពង់ឫស្សីនោះ ។
ឬសំបកគគីរ ដែលមានជីជាតិជូរជ្រោះ
ដាក់គ្រប់បំពង់អស់ ទឹកត្នោតនោះឥតជូរឡើយ ។
ទឹកត្នោតខុជាធ្លាញ់ គេបំរាញ់ឲ្យខាប់ហើយ
យកឈើពុំយូរឡើយ មកកូរឲ្យស្រុកពីណា ។
ទើបចាក់ទៅក្នុងពុម្ព ស្ករត្នោតរុំជាពុម្ពស្ករ
ទុកយូរបន្តិចកើ ក្លាយជាស្ករផែនដុំមូល ។
ជូនកាលគេរំងាស់ ទឹករីងអស់ខាប់បញ្ចូល
ក្នុងក្អមឬប្រមូល ចាក់ចូលក្នុងប៉ោតទុកនៅ ។

ពាក្យពន្យល់ ៖ – ខុជា = អ្វីដែលបង្កើតកម្លាំង ។

បំរាញ់ = បំហៀរ, រំងាស់

សុក្កពណ៌ = ពណ៌ស ។

៤- ផ្លូវនឹងជំនួញនៅស្រុកខ្មែរ.

ផ្លូវនៅក្នុងស្រុកខ្មែរ　ហូរហែរបរិបូណ៌ណាស់
ត្រូវយើងដឹងឲ្យច្បាស់　ស្រួលពេកណាស់គ្រប់ប្រកល្ហក ។
យើងនាំទំនិញទៅ　ប្រទេសក្រៅនាំចូលមក
បង់បានអ្វីចេញគេ　គេចូលមកគេវិញបាន ។
ព្រោះមាន ៤ ទន្លេ　នោះជាមេជលដ្ឋាន
ចេញចូលជិតឆ្ងាយបាន　គេសន្និដ្ឋានថាមេគង្គ ។
ទន្លេមេគង្គឯង　ខាងជើងបែងស្រុកលាវលង់
ជួនកោងជួនក៏ត្រង់　ឯទន្លេសាបវិញនៃ ។
ខាងឯលិចទៅដល់　ព្រំប្រទល់នឹងស្រុកថៃ,
ទន្លេពីរទៀតនៃ　នៅខាងត្បូងជាប់គ្នាជិត ។
មួយគឺទន្លេក្រៅ　មួយទៀតហៅមាត់ជ្រូកពិត
នាំអ្វីបានតាមចិត្ត　ផ្លូវទៅពិតកូសាំងស៊ីន ។

ពាក្យពន្យល់.— ជលដ្ឋាន: (ម.ថ. ជល់-ល័ត-ឋាន) ទីទឹក ។ សន្និដ្ឋាន: (ម.ថ. សន់-និត-ឋាន) សេចក្ដីចូលចិត្ត, យល់ ។

៥_ ផ្លូវនិងជំនួញនៅស្រុកខ្មែរ (ត)

ចំណែកផ្លូវគោកវិញ　　　រថចូលចេញគ្រប់ខេត្តដែន
ទំនិញផ្ទុកពេញណែន　　　ឬដឹកនាំអ្នកដំណើរ ៗ
ផ្លូវបាត់ដំបង់មាន　　　រថភ្លើងយានយ៉ាន់ប្រសើរ
ស្រួលដល់អ្នកដំណើរ　　　ដែលស្នង់ដើរជំនួញក្តី ៗ
ការគមនាគមន៍　　　ពដការទំធ្វើស្រួលក្រៃ
ផ្លូវណាដែលមានព្រៃ　　　គេកាប់ចោលឥតទុកទេ ៗ
ជំនួញដែលធំ ៗ　　　ដ៏ឧត្តមចេញពីខ្មែរ
នៅលក់ប្រទេសគេ　　　ស្រូវ, ត្រីងៀត, គោ, ស្បែក, ស្នែង ៗ
កប្បាសនេះជាដើម　　　ដែលគេផ្តើមចេញពីឯង
សំពត់គ្រឿងតាក់តែង　　　ឬដែលតែងមកពីគេ ៗ
ពីនេះតទៅមុខ　　　សង្ឃឹមទុកក្នុងចិត្ត
យើងក្សេមចាកទុក្ខ　　　ទាំងយើងគេគ្រប់រូបប្រាណ ៗ

ពាក្យពន្យល់.– គមនាគមន៍=(ម. ថ· គៈ ·មៈ · នា · គំ)
ដំណើរទៅមក ៗ ចិត្ត= (ម. ថ· ចិត. តេ) តម្រូវតាមពាក្យ
កាព្យ= ចិត្ត ៗ ទុក្ខ= (ម.ថ.ទុកខេ ទុក្ខ ៗ

៦- ឧបាយកលអ្នកស្រែម្នាក់

កាលនោះអ្នកស្រែម្នាក់ យល់ប្រត្យក្សជាអាត្មា
ជិតដល់កាលមរណា អស់សង្ខារក្នុងពេលឆាប់ ។
កូនប្រុសគាត់មានបី គាត់ឃ្លាតខ្លីហៅមកប្រាប់
ថាចូរអ្នកប្រុងស្តាប់ ឪពុកប្រាប់ការណ៍ឧត្តម ។
ឱកូនមាសឪពុក ! ឪផ្តាំផ្តុកឲ្យកូនចាំ
ស្រឡាញ់គ្នាចូរកុំ ឈ្លោះគំនុំគុំគួនគ្នា ។
អំណើះពីឪទៅ កូនប្រុសនៅត្រូវស្នេហា
កុំឲ្យបែកប្រេះឆា ទាស់ទែងគ្នាណាឧត្តម ។
ប្រាក់ណែនមួយក្រឡ ឪអង្វរឲ្យកូនចាំ
ក្នុងស្រែស្ទឹងគគំ- ណប់ប្រាក់ដែលឪកប់ទុក ។
លុះគាត់ថ្ងៃចរចា ប្រាប់បុត្រាអស់ទំនុក
ទើបបុរសឪពុក ក្សិណក្ស័យជន្មក្នុងពេលនោះ ។
ឯកូនទាំងបីនាក់ ភ្ជួររកប្រាក់ពុំឃើញសោះ
គំនិតទ័លទាំងអស់ មិនឃើញព្រោះឧបាយកល ។
លុះភ្លៀងបង្អុរមក ស្រែដោរដោតសព្វឥតសល់

នាំគ្នាគិតខ្វាយខ្វល់ សាបហើយស្ងួនកុំឲ្យខាត ។
លុះដល់ខែមិគសិរ ស្រូវនោះផ្ទុំសន្ធាត
នាំគ្នាប្រឹងខ្មីឃ្មាត ច្រូតពោកបែនដាក់ជង្រុក ។
លៃតូជ, ចំអែតប្រាណ សល់ប៉ុន្មានយកទៅលក់
មានប្រាក់ល្បីក្នុងស្រុក តទៅមុខចំរើសដើម ។

ពាក្យពន្យល់ - មរណា = សេចក្ដីស្លាប់, ប៉ុន្តែក្នុងទីនេះ
ដើម្បីនឹងតម្រូវពាក្យកាព្យបានជាសរសេរមរណា ។
ការណ៍ = ហេតុ ។ ចរចា = និយាយ ។ ជន្ម = (ម. ថ. ជន៌)
ជីវិត ។ ឧបាយកល = ឧបាយយ៉ាងល្អិត, ល្បិច ។

រោងពុម្ពខ្មែរ